

SLOVENSKI NAROD.

Izhaaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati peti vrsta 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrsta 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust je pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Dopolno sprejema le podpisane in zahtevne frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: —

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6	...	60—	72—	108—	...
3	...	30—	36—	54—	...
1	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznilu
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dr. Karel Triller:

Moj izstop iz stranke.

Če se prav spominjam, poteka prav te dni dvaintrideseto leto, odkar sem prestopil prag političnega življenja. Tačas sem bil namreč izvoljen v vodstvo slovenske napredne politične organizacije, ki se je pravkar snovala. Od tedaj sem zvesto služil napredni ideji in njeni nositeljici, narodnonapredni stranki, ki mi je poverila tekom let celo vrsto odličnih mandatov. Izvrševal sem te mandate po svojih skromnih močeh, včasih v zadovoljstvo strankinega vodstva, včasih tudi ne, kajti v taktičnem pogledu sem bil semtertja tudi trmoglav in revolucionaren. Nikdar pa nisem prišel v strankini službi v navskrižje s svojo vestjo in svojim poimovanjem javnega poštenja. Niti sanjalo se mi ni, da me bo nekoč ravno moja vest prisilila, da zapustim prapor, na katerega sem bil prisegel navdušen mladenič in v senci katerega sem osivel... Se le-tos spomladi sem na večeru, ki ga je priredila v preveliki ljubeznivosti stranka o priliki moje šestdesetletnice, izpregovoril in obetal, čeprav že v veliki skrbi zaradi taktike mladih voditeljev, ampak še v trdni veri, da bo končno le prevladal zopet zdrav in pošten razum v stranki, tako-le: Zvestobo bom ohranil vsikdar. Nikdar se mi ne more zgoditi, kakor Sigamberju Clodwigu, ki je moral naposled sežigati to, kar je bil celo življenje blagoslavljal in blagoslovil ono, kar je bil celo življenje sežigal.

In danes stojim vzlic temu izven stranke, ki je bila nekdanj inkarnacija mojih življenjskih idealov! Težko mi je pri srcu in grenak ukus mi sili v usta. Marli sem res izdajalec stranke in ideje? Vest mi pravi, da ne, da nisem zapustil zastave, temveč le one, ki so se je polastili, pa je niso znali ohraniti čiste, kakor-šna je plapolala nad menoj dolga tridesetletja. Prihajam od bolniške postelje našega, v celem narodu zaradi svoje visoke politične morale visoko spoštovanega voditelja dra. Ivana Tavčarja in v neizmerno tolažbo mi je, da tudi on brezpogojno odobrava moj korak.

Neposredni povod za moj formalni izstop so dale predstojajoče ljubljanske občinske volitve. Pri tej priliki se je namreč pokazalo, da je brezno, ki zija med lokalno oficijalno J. D. S. in vsemi ostalimi naprednimi in demokratičnimi političnimi organizacijami, tudi na gospodarskem polju nepremostljivo. In to po zaslugi taktičnega in moralnega naziranja mladinskih voditeljev J. D. S., katerim se je posrečilo, diskreditirati stranko do neznanosti. Izključeno je zagledal po mojem trdnem prepričanju, da bi mogla na vse strani izollirana in bojkotirana J. D. S. iziti iz tega volilnega boja proti neizogibni koaliciji skoro vseh ostalih volilcev kot relativno najjačja stranka, pa naj bi se tudi ad hoc navidezno konsolidirala. Sicer pa je v resnici precej tragikomike v tem, ako kliče danes na enotni boj za belo Ljubljano ona ista gospoda, ki je to belo Ljubljano pred poldrugim letom osorej skoro frivolno zapravila, pognavši z brezglasto in moralno malovredno taktiko naše naravne zaveznike v tabor črne Ljubljane. Zaradi tega je neizbežna nova napredna in resnično demokratična grupacija, ako hočemo zopet iztisniti iz reprezentance slovenske prestolice ono stranko, ki je že po svoji preteklosti zadnja poklicana za vodstvo zdrave komunalne politike, ki pa je vrhu tega versko nestrpna do nekulturnosti, v novi dobi tudi plemensko šovenska in končno napram državi očitno defektistična.

Zagrebski kongres javnih delavcev z dne 10. septembra je bil implicit vse te grehe, na drugi strani pa je ugotovil nujno potrebo ozdravljenja našega koruptnega javnega življenja in čiščenja ter dvigalja politične morale. Predsednik jugoslovenske demokratske stranke g. Ljuba Davidović je tem zahtevam izrečno pritrdil, njegova slovenska organizacija pa jih je odbila, češ da so resolucije kongresa naperjene v prvi vrsti zoper demokratsko stranko. Zoper one, ki se čutijo prizadete po zgornj omenjeni ugotovitvi, go-

tovo! — Za nas vse, ki to potrebo priznavamo, pa so zagrebške resolucije sad treznega spoznavanja in težkega izkustva pošteno mislečih mož vseh treh plemen in zato trvajajo bazo, na kateri smo se lahko našli. V tem smislu bodo imele ljubljanske občinske volitve prav posebno signaturo, ker bodo prvi poskus praktičnega uveljavljanja lepih zagrebških resolucij. Če se ta poskus posreči, potem so po mojem trdnem prepričanju na stečaj odprta vrata ozdravljenju javnega in strankarskega življenja vsaj v Sloveniji.

Zaradi tega sem dal rade volje na razpolago tej akciji svoje skromne moči, to pa tem lažje in tem rajše, ker sem osebno na izidu volitev desinteresiran. In če sem hotel to storiti, je bil korak, katerega sem želel s temi vrstami pojasniti, logično neizogiben. Po končani borbi pa se želim umakniti iz strankarske politike ter ohraniti zavest, da sem ostal do zadnjega zvest svoji preteklosti in svojim načelom po besedah sv. Tomaža: Bonum certamen certavi et fidem servavi.

Pismo iz Rima.

V Rimu, 9. oktobra.

Fašizem ni danes več izključno notranja zadeva Italije. V zadnjem letu, posebno v zadnjem polletu se je tako razmahnil, da danes že doživljamo, da se vlada pogaja s fašistovsko stranko kot z upoštevanja vrednim činiteljem, in pri teh pogajanjih imajo fašisti pozno diktirajočega. Drugo vprašanje je, če odgovarja resnična moč fašistov tej pozi, na vsak način je to znak moralne sile. Pri zadnji seji ministrskega sveta je imela vlada trd oreh pod zobmi. Bavlila se je z notranjim položajem na splošno in posebno s fašistovsko zahtevno, naj se razpišejo nove volitve. Gospodje ministri so se gotovo spominjali Goethejevih besed: Die ich rief, die Geister... Organizacija, katero so liberalna vlada in široki kapitalistični krogi podpirali, da se z njo pomočjo otresejo boljševizma, začela rasti vladati preko glave. Značilno je, da je notranji minister Taddei v ministrskem svetu stavil predlog, naj bi se upoklicala dva letnika, da bo mogoče obvladati položaj. To ni bila samo na lahko izrečena beseda, ampak jo je Taddei in še marsikdo drugi vzel prav resno. Dejstvo je, da je imel Taddei v zadnjih dneh opetovane pogovore z vojnim ministrom in z generalom Badogliom, italijanskim Ludendorffom.

Položaj je gotovo resen. To iz dveh razlogov: Prvič, ker fašisti ne prikrivajo svojega namena, da hočejo v najkrajšem času priti do vlade, in drugič, ker imajo upoštevanja vredno moč. Namen, iti v Rim, je prvič jasno izrekel »leader« fašistovske stranke Mussolini na velikem kongresu fašistov

v Vidmu dne 20. septembra t. l. Zanimivo je, da te Mussolinijeve besede niso izzvale prevelikega presenečenja v javnosti. Niso prišle nenadno. Različni pohodi fašistov v velikem slogu, posebno pohod na Bologno, so bili že zadostno pripravili javno mnenje. In sedaj se govori o zasedbi vlade potem fašistov kakor o gotovi stvari. Češ da je le vprašanje doglednega časa, kdaj pade zrelo jabolko z drevesa. Mussolini je sicer v Vidmu rekel, da fašisti zahtevajo razpis volitev, toda njegove besede »naša pot pelje v Rim«, so se na splošno razumele tako, da hočejo fašisti zasedati vlado s silo. Pred par dnevi je šla tudi po listih neka informacija, ki je natančno opisovala podrobnosti tozadevnega fašistovskega načrta. Dne 4. novembra bi se imelo zbrati o priliki neke patriotične slavnosti kolikor mogoče več fašistov v Rimu. Zasedbi bi najprej parlament, nato ministrstva ter se potem napotili h kralju, da vso stvar sankcionira. Imenovala bi se začasno fašistovska vlada, ki bi takoj razpisala volitve, tako da se varuje ustava in zakonitost. Fašisti bi že skrbeli za to, da volitve ne spremenijo novega položaja. — Fašistovsko vodstvo to »informacijo«, ki je vsekakor značilna, odločno zanika, in generalni tajnik stranke fašistov, Michele Bianchi, je izjavil, da stranka nima nikakih prekucskih namenov, da zahteva le razpis novih volitev, to pa takoj, že v decembru. Kaj pa, če se volitve ne razpišejo? Na to vprašanje bodo odgovorili dogodki že v prihodnjih dneh.

Položaj je resen tudi, kakor rečeno, ker fašisti predstavljajo upoštevanja vredno silo v zemlji. Trije glavni činitelji dajejo fašistovski stranki moč. Prvič organizacija stranke. Ta je izvedena na skoz in skoz vojaški podlagi in zasleduje danes v prvi vrsti militarnostne cilje. Sindikalno delo in sploh vse drugo delovanje, ki ga imajo ostale stranke v svojem programu, prihaja šele v drugi vrsti v poštev, vsaj za sedaj. V zvezi s tem prvim činiteljem fašistovske moči je drugi činitelj: taktika. Nova taktika fašistov je prišla pred približno pol leta pred Bologno. Bologna je imela prefekta, Morija, kateremu je prišlo na misel, da bi strogo izvrševal zakone. Tedaj se je zbralo v Bologni kakih 50.000 fašistov, ki so začeli strašiti, pustošiti in zažigati socialistične ustanove; vlada se je začela pogajati, navidezno so fašisti popustili, a čez nekaj tednov je prefekt Mori zletel. Prva mobilizacija fašistov je značila tudi prvi uspeh te nove taktike. Ni čudno, da se je ta učinkovita taktika nato ponovila na različnih mestih do zdaj že kakih dvajsetkrat. Omenjam le zadnji dve mobilizaciji v Bolcanu in Tridentu, ki sta imeli tudi običajen popolni uspeh. Tretji činitelj fašistovske moči je dejstvo, da ima stranka, vkljub svoji mladosti, že trdno tradicijo. Ob začetku, ko je začela stranka nastopati proti boljševizmu, je vlada zapirala obe oči, podrejena oblastva, vsaj eno oko, in težko, da, nemogoče je najti čas, kdaj se ima to zapiranje oči nehati. Pri vseh oblastvih imajo fašisti svoje pristaše, ki delajo, kar ukazuje Facta, storijo pa, kar ukazuje sordija. Različni procesi, naperjeni proti fašistom, končujejo z osloboditvijo ali pa z neznanimi kazni. Zbor mlajših častnikov je večina na strani fašistov, imajo pa med svojimi prijatelji tudi obilo starejših častnikov, na čelu tem sposobnega in priljubljenega generala Cappello.

Tak je v glavnih orisih današnji notranji položaj. Fašistovska stranka pa se že danes pridno bavi tudi s vprašanji zunanje politike. V vodstvu stranke so namreč poleg izkušenosti, premetenih politikov tudi ljudje, ki so bolj vojaški nego politiki, in ti igrajo o priliki ulogo enfant terrible-a. Poslanci, kakor Giunta, Ondar in drugi so ob različnih prilikah govorili o reviziji mirovnih pogodb, nadalje, da se ne bodo plačali medzavezniški dolgovi, da se ne bo

Jules Lemaitre:

Zvon.

(Konec.)

Premišljeval je, kaj je ravnokar napravil. Brez dvoma se je hudo pregrešil: zlorabil je bil zaupanje svojih ovčic, poveril denar, ga na nekaj način ukradel.

In videl je s strahom posledice svoje napake? Kako jo skriti? Kako jo popraviti? Kje najti sto drugih zlatnikov? In kaj naj med tem odgovarja onim, ki ga sprašujejo? Kako naj razloži svoje postopanje?

Nebo se je stemnilo. Na sivo blede obzorju se je motno črtalo zeleno drevje. Težke kaplje so padale. Abbé Corentin je postal žalosten nad ustvarjenim svetom.

Vrnil se je v župnišče, ne da bi ga bil kdo opazil.

— Vi ste že tu, gospod župnik? je vprašala njegova služkinja, stara Šolastika. Torej niste šli v Pont-l'Archevêque?

Abbé si je izmislil laž:

— Zamudil sem pošto v Rosy-les-Roses... Šel bom drugič... Toda, čuj, ne črni nikomur besedice, da sem se že vrnil.

Drugo jutro ni čital maše. Ostal je zaprt v svojo sobo in si ni upal niti na sprehod v svoj sadni vrt.

Naslednji dan so ga pa prišli iskat, da nese sveto poslednje olje bolniku v vas Clos-Moussu.

— Gospoda župnika še ni nazaj, je rekla služkinja.

— Šolastika se moti, jaz sem že tu, je rekel abbé Corentin.

Na povratku je srečal enega svojih najbolj pobožnih župljanov.

— No, gospod župnik, ali ste dobro potovali?

Župnik je v drugič govoril neresnico:

— Izborni, moj dragi, izborro.

— In zvon?

Abbé se je znova zlagal, žalibog tolikokrat, da laži že več ni mogel šteti.

— Krasen je, dragi moj, naravnost krasen! Kakor bi bil iz čistega srebra. In kako lep glas ima. Če ga udariš samo s prstom, brni tako dolgo, kakor ne bi sploh več hotel nehati.

— In kdaj ga bomo videli?

— Kmalu, moj dragi, kmalu. Toda najprej je treba vrezati v njegovo kovino njegovo krstno ime, imeni botra in botrice in par vrstic iz sv. pisma. In to traja preklicano dolgo.

— Šolastika, je rekel abbé, vrnivši se, če bi prodali naslonjač, stensko uro in omaro, ki so v moji sobi, kaj misliš, da bi za to dobili sto zlatnikov?

— Še treh srebrnikov bi ne dobili, gospod župnik, kajti, boste že oprostili,

ampak vse vaše pohištvo ni vredno niti štirih grošev.

— Šolastika, je nadaljeval abbé, nič več ne bom jedel mesa, kajti ne stori mi dobro.

— Gospod župnik, je rekla stara služkinja, vse to ni v redu in gotovo tiči za tem nekaj... To je od onega dne, ko ste potovali v Pont-l'Archevêque. Kaj se vam je vendar pripetilo?

Tako dolgo ga je nadlegovala z vprašanji, dokler ji ni nazadnje vsega povedal.

— A, je rekla, temu se ne čudim. Vaše dobro srce vas bo pogubilo. Toda ne skrbite se, gospod župnik. Jaz prevzamem razlago zadeve, dokler se vam ne posreči zbrati novih sto zlatnikov.

In tako je torej Šolastika iznašla eno pravilico za drugo in jih pripovedovala vsakemu, kdor je prišel k njej: »Ko so nalagali novi zvon na voz, da bi ga odpravili, so ga pokvarili in morali so ga preliči. Ko je bil zvon preliči, je prišlo gospodu župniku na misel, poslati ga v mesto Rim, da ga blagoslovijo naš sveti Oče papež, in to je dolgo pot...«

Abbé jo je pustil govoriti, toda bil je vedno bolj nesrečen. Kajti ni si očitno samo lastnih laži, temveč čutil se je odgovornega tudi za Šolastikine in to je tvorilo skupaj s poverjenjem denarja župljanov sčasoma strašno pezo

grehov. Klonil je pod njo in polagoma je tvorilo skupaj s poverjenjem denarja posušenih lic rdečico njegove nedolžne in krepke starosti.

Dan, določen za praznovanje župnikovega zlatnega mašnikovanja in zvonovega krsta je bil že zdavnaj pretekel. Prebivalci župnije so se čudili tej zamudi. Nastale so razne govorice: Farigoul, vaški kovač, je pripovedoval, da so videli abbéja Corentina v družbi sumljive ženske v okolici od Rosy-les-Roses, in pristavil je:

— Jaz vam pravim: napravil je denar za zvon z ničvrednimi ženskami.

Cela stranka je nastala zoper vrednega služabnika božjega. Če je šel po cesti, so nekateri klobuki ostajali na glavah, in ko je šel mimo, je slišal sovravno mrmljanje.

Ubogi sveti mož si je delal hude očitke. Spoznal je vso obsežnost svoje napake in postal zaradi tega globoko žalosten, vendar pa vkljub vsemu ni mogel priti do popolnega kesa.

Kajti čutil je dobro, da je bil dal to nespametno vbogajme, ta milodar tuje denarja, nekako zoper svojo voljo in ne da bi bil imel svobodo nad tem razmišljati. Rekel si je da bi bil mogel biti ta nespametni milodar za nevedno dušo komedijantskega otroka najboljši božje odkritje in začetek notranje prosvetljenosti. In vedno so mu prihajale

pred oči črne in nežne oči male ciganke, polne solz...

Naslednji nedeljo je stopil po evangeliju na leco in, bolj bled in trd vsled nadčloveškega napa kot mučeniki v areni, je začel:

— Moji dragi bratje, moji dragi prijatelji, moji dragi otroci! Moram se vam izpovedati...

V tem trenutku je zapelo jasno, čisto, srebrno zvonjenje iz zvonika in napolnilo staro cerkev... Vse glave so se obrnile in začudeno šepetanje je spreletelo klopi vrtnikov:

— Novi zvon, novi zvon!

Ali je bil to čudež? Ali je bog dal po angelih prineseti novi zvon, da reši čast svojega radodarnega služabnika?

Ali pa je Šolastika pravila o obupnem položaju svojega starega gospoda onim dvem ameriškimi damam — saj veste — Suzani in Bettini Percival, ki sta stanovali v tako lepem gradu, tri milje daleč od Lande-Fleurie, in ti dobri dami sta se zmenili, da napravita abbéju Corentinu to ljubko presenečenje?

Po mojem mnenju je druga razlaga še mnogo težja od prve.

Kakorkoli si že bodi, prebivalci od Lande-Fleurie niso nikoli zvedeli, kaj se jim je imel izpovedati abbé Corentin.

primala rapalska pogodba, govori se včasih o pohodu na Innsbruck in na Ljubljano. Iz vsega tega je razvidno, da bi se fašistovski vlado prišli na površje novi vidiki ne samo v notranji politiki Italije, ampak tudi v njeni zunanji politiki.

Kaj bo? Predvideva se lahko vse mogoče, kaj natančnega prerokovati pa je težko. Eden najizkušenejših italijanskih parlamentarcev, Treves, je na

zadnjem socialističnem kongresu označil položaj z besedami: Položaj je tak, da imamo lahko jutri diktaturo ali pa nekaj, ki je baš nasprotno diktaturi. Te besede opisujejo le veliko zmotanost položaja. Mislim pa, da bo tudi sedaj obveljala stara resnica, da se italijanske juhe kuhajo zelo vroče, da pa prihajajo na politično in mednarodno mizo že precej hladne in vedno lepo garnirane.

Zbor demokratske stranke v Beogradu.

SLOGA V STRANKI OHRANJENA? — DAVIDOVIČ IN PRIBIČEVIČ NISTA PRECIZIRALA SVOJIH STALIŠČ? — INCIDENT S PO-TVORJENO RESOLUCIJO. — DAVIDOVIČ PREDLOŽI DRUGO RESOLUCIJO?

— Beograd, 12. oktobra. (Izv.) Skupna seja glavnega odbora in poslanskega kluba demokratske stranke je včeraj dopoldne in popoldne še vedno nadaljevala razpravo o notranje-politični situaciji, v glavnem o zagrebškem kongresu. Uvodoma je bilo v pravi ravni vprašanje, ali naj so seje javne ali tajne, kajti tekom včerajšnjega dneva so bila objavljena poročila, ki niso bila po pritožbah nekaterih delegatov popolnoma objektivna in točna. Prezidij je sklenil, da se o sejah izda uradno poročilo, za ostala poročila pa odgovarja dotični list sam.

Milan Čuković, delegat iz Sarajeva, je kot zastopnik sarajevskih demokratov očrtal položaj demokratske stranke v Bosni in Hercegovini. Govornik je bil že proti sestanku v Ljubljani, ker smatra da je bil že ta sestanek naprten proti enotnosti demokratske stranke, in se je skušalo doseči razdor v vrstah bosanskih demokratov. Govori dalje proti udeležbi demokratov na zagrebškem kongresu. Dalje izjavlja, da vodijo takozvano »tretjo linijo politike« baš demokratije iz Bosne in Hercegovine.

Po kratki Kontroverzli med dr. Šumenkovićem in Milanom Čukovićem je povzel besedo zagrebški delegat, predsednik zagrebške demokratske organizacije dr. Ljuba Tomazič. Tudi ta govornik je omenjal, da je zagrebški kongres imel za cilj razbiti enotnost demokratske stranke. Udeležba predsednika Ljube Davidoviča na kongresu je napravila v vrstah hrvatskih demokratov porazen vtis. Končno izjavlja, da je za popolno enotnost stranke.

Ljubljanski delegat dr. Albert Kramer je govoril v imenu demokratskih organizacij Slovenije. Izjavil je, da slovenski demokratje ne prihajajo v Beograd kot sodniki in nikakor ne čajo nobenega soditi in obsoditi. Dalje je govoril poročal, da slovenski demokratje visoko cenijo Ljubo Davidoviča in da so za ohranitev enotne demokratske stranke.

Posl. Juraj Kučič, zastopnik hrvatskega Primorja je za resolucije zagrebškega kongresa. Smatra jih za dobre in se z njimi strinja. Popolnoma odobrava udeležbo demokratov na tem kongresu. Končno je ostro napadel vodilne osebe, ki se zbirajo okoli »Slobodne Tribune«.

Delegat Grigorij Anastazijević iz južne Srbije izjavlja, da se naj revizija uprave izvede, je proti zagrebškemu kongresu, vendar pa je tudi njegova iskrena želja, da se ohrani popolna enotnost demokratske stranke.

O njegovem stališču se je razvila kratka in živahna debata. Dopoldanska seja je bila ob 12.30 zaključena.

Popoldne se je seja ob 4. nadaljevala in je trajala do 7. zvečer. Razprave so potekle mirno, razni govorniki so po večini zopet izražali svoje mnenje o zagrebškem kongresu. V debato so posegli posl. Pera Marković iz Valjeva, naglašujoč, da srbijanski demokratje žele iskrenega sporazuma s Hrvati. Dr. Srdjan Budisavljevič je govoril o notranji situaciji in naglašal, da bi bilo dobro, da pridejo srbijanski demokratje v hrvatska sela in razmotre položaj hrvatskega seljaka. K temu je nekdo vzkliknil: »Dobro bi bilo! Srbijanci v hrvatska sela in Hrvatje v srbijanska!« Ta vzklik je zbor pozdravil z živahnim odobravanjem.

Po govoru posl. Agatonoviča je predsednik zbora minister dr. Ivo Krstelj pripomnil, da mu je predloženo vprašanje, če bodeta o položaju na zboru govorila tudi Ljuba Davidović in Svetozar Pribičević.

Nastal je važen moment. Ves zbor je z napetostjo pričakoval trenutka, ko je začel govoriti Ljuba Davidović.

Ljuba Davidović je v svoji kratki izjavi izjavil, da ne govori in da

nima absolutno ničesar proti osebi ministra Svetozarja Pribičevića. Vsi so uverjeni, da se ne sme oteževati notranje situacije stranke. Smatra za umestno, da na zboru ne govori.

Minister Pribičević je na to izjavil, da se odpoveduje besedi, izraza spoštovanje g. Ljube Davidoviča in želi, da vsa debata odpade, če se najde primerna formula za resolucijo, ki jo naj soglasno sprejmeta glavni odbor in parlamentarni klub. Na to je predsednik seje prekinil. Obenem je predlagal, da se izvoli poseben reparacijski odbor, ki naj bi izdelal načrt resolucije ter ga potem predložil plenumu zbora, da ga odobri. V redakcijski odbor so bili izvoljeni dr. Voja Marinko (Pribičevićev somišlj.), dr. Šumenković, Agatonović, Dragotin Pečić (Davidovičev pristaša), dr. Albert Kramer in dr. Grisogono (Pribičevićeva pristaša) dr. Krstelj in Gjorgjievč.

Redakcijski odbor je ob 21. predložil resolucijo. Resolucija slove: »Poslanski klub in glavni odbor demokratske stranke, je na sejah dne 10. in 11. oktobra t. l. vzel v pretno vprašanje razmer na Hrvatskem, ki je bilo glavni predmet debate, ter se je ugotovilo sledeče:

I. Poslanski klub in glavni odbor izjavljata, da je bila ureditev razmer na Hrvatskem vedno najiskrenjša in najtoplejša želja in briga demokratske stranke, kar je ena najresnejših potreb naše države.

Za delo v tem pravcu ta poslanski klub in glavni odbor ugotovila to-le direktivo:

Demokratska stranka je kakor do sedaj še nadalje pripravljena sodelovati pri vsaki akciji v tem smislu pod pogojem, da ni ta akcija nasprotna vidovdanskim ustavi, da ni naprtena proti narodnemu in državnemu jedinstvu, niti proti strankinemu programu niti proti jugoslovski ideologiji tega programa.

II. Razen tega poslanski klub in glavni odbor, slično kakor lanski kongres stranke, izjavljata, da mora biti notranja politika demokratske stranke usmerjena za tem, da se do kraja izvede vidovdanska ustava, odločno se izjavljata proti vsakemu poskusu, da bi se spremenila in revidirala, kakor bi se to s potrebnimi zakoni moglo uveljaviti. V tem cilju lahko demokratska stranka kooperira z vsako stranko, ki v tem pogledu zavzema isto stališče.

III. Poslanski klub in glavni odbor konstatirata, da je enodušna volja vse stranke, da se ohrani popolno strankino edinstvo, kar je v interesu države.

Pribičevićevi pristaši so burno ploskali, nastala pa je grobna tišina, ko se je zglasil za besedo posl. Dragatin Pečić ter ogorčeno izjavil, da se je zboru predložila drugačna resolucija, kakor je bila sklenjena v odboru. Povdarjal je, da je resolucija potrjena in da ne odgovarja besedilu, ki je bilo sprejeto v odseku. Trdil je, da se je v zvezi v resolucijo 2. točka proti dogovoru.

Pečićeva izjava je napravila zelo mučen vtis.

Na to se je dvignil sam Ljuba Davidović, ki je med veliko napetostjo izjavil:

»Predloženi mi je bilo več resolucij, toda v tej resoluciji pogrešam nekaj bistvenih točk, na katere smo se zedinili. Zato ne morem sprejeti predlagane resolucije.

Predlagam, da se glasovanje o resoluciji odgodi in se mi da rok do jutri, da napravim vse potrebne korake, odnosno da predložim drugo resolucijo.

V dvorani je nastal silen hrup, zborovalci so se razdelili na razne skupine, ki so živahno debatirale. Med splošnim truščem je predsednik dr. Krstelj zaključil zborovanje in naznanil, da se seja nadaljuje v četrtek dopoldne.

Davidovičevi pristaši so imeli takoj po seji zaupni sestanek, ki je trajal pozno v noč. O rezultatu tega posvetovanja ni doslej poročil.

Zbor radikalne stranke.

— Beograd, 12. okt. (Izv.) Danes dopoldne prične zbor radikalne stranke. Slično kakor demokratje je tudi radikalna stranka pozvala v Beograd zastopnike okrožnih organizacij, člane glavnega odbora in parlamentarni klub. Radikalni zbor ima predvsem razpravljati o notranji politični situaciji. V nekaterih radikalnih krogih je tekom včerajšnjega večera nastalo veliko vznemirjenje, ker se je bila raznesla vest, da je Stojan Protić izrazil željo, da se sam osebno udeleži tega zbora. Ministrski predsednik Nikola Pašić je imel tekom včerajšnjega dneva daljše konfe-

rence z radikalnimi ministri in Ljubo Jovanovićem. Slednji je bil delegiran k Stojanu Protiću, da ga vpraša, če se res namerava udeležiti radikalnega zbora.

Stojan Protić je potrdil, da je njegova namera resnična in odkritosrčna. Ljuba Jovanović pa mu je pripomnil, da že od aprila letos ni več član radikalne stranke.

Za rezultate radikalnega zbora vlada veliko zanimanje. Politični krogi pričakujejo, da radikalni zbor sprejme slično resolucijo, kakor demokratski.

Split za Koruško.

Split, 10. oktobra 1922.

Inicijativom »Jugosl. Matice« održano je sinoć u foyeru Narodnoga pozorišta javno predavanje »Naša izgubljena Koruška« kao komemoracija narodnoga poraza, što smo ga na današnji dan pred dvije godine doživljeli. Predavanje je držao g. Vinko Brajević, a popratilo ga je različitim kartama Koruške. Govornik je razložio razloge, zbog kojih se i Primorje mora da interesira za Koruško i ako mu je ona daleko, a onda se osvrnemo na historiju te slovenske dežele, napose na Gosposvetsko polje, na »Knežji kamen i Vojvodiški prestol« i na značenje vojvodskoga ustoličenja za slovensku prošlost Koruške. Članokom Nijemca dr. Martina Wutte u časopisu »Carintia« iz god. 1906 i njegovom jezičnom kartom dokazao je, da je Koruška, osobito onaj dio južno od Drave i danas čisto slovenska, pa da je posve opravdana ten-

dencija da je opet pridobijemo. Prešao je zatim na historijat koruškega plebscista, te je razložio zašto smo ga izgubili i kolika je krivnja na nama, a kolika na »saveznicima«. Osobito se dotakao naše vrlo slabo organizirane propagande, što je pokazao raznim primerima naših i njemačkih plakata.

Na koncu je razložio mogućnost da mi Koruško do Drave predobijemo opet i to mirnim diplomatskim putem u momentu kad se bude jedanput — što je sigurno — Austrija sjedinjavala sa Njemačkom. Mi ćemo je pripomoći, ali uz uvjet da nam povratni Koruško koja je naša.

Govornik je dovršio srdačnim i iskrenim pozdravom koruškoj braći uz poruku: Braćo ne zaboravite tko ste, a mi ne ćemo zaboraviti gdje ste!

Ovo je predavanje na slušatelje proizvelo duboki utisak.

Za pouzdano naše Ljubljane.

Tekom svetovne vojne in prva leta po preobrtu so morale uprave vseh glavnih mest obračati svojo glavno pozornost in skrb izključno le prehrani mestnega prebivalstva. Vsi drugi načrti in projekti so se morali izločiti iz vseh razlogov odložiti na poznejše čase. Opetovano se je pač priznalo, da je v našem mestu aprovizacijski aparat deloval tako brezhibno, kakor v malokaterem mestu bivše Avstrije.

Danes so se razmere že vsaj nekoliko ublažile, da se bo mogel bodoči občinski svet poleg aprovizacijskega problema baviti tudi z drugimi najinimi in neodložljivimi, predvsem gospodarskimi vprašanji. Vse te razne gospodarske naloge so tolike važnosti za slehernega Ljubljančana, da jim bo moral občinski zastop posvetiti vse svoje moči brez ozira na posame politične stranke in principe. Le s složenim, vestnim in nesebičnim delom bo mogoče pomagati ljubljanskemu prebivalstvu in posredno s tem tudi naši mladi državi.

Splošno znano je, da je mestni proračun že dokaj let pasiven. Mestna uprava je morala vsled tega štediti na vseh koncih in krajih, morala pa je tudi pogostne, kljub temu nastale vrzeli mašiti, kakor je vedela in znala. Neobhodno potrebno je predvsem, da se poskrbi ljubljanski mestni občini definitivno proračunsko ravnovesje.

Mestna občina mora brezpogojno dobiti one dohodke, ki jih rabi v pokritje svojih potrebščin in s čimer naj zadosti svojim dolžnostim in potrebam. Bodoči občinski svet bo imel pri rešitvi tega vprašanja gotovo težavno stališče. Moral bo pač gledati na to, da se pri iskanju novih dohodkov izogne vsakemu in zopetnemu podraženju zlasti življenjskih potrebščin. Pri tem vprašanju je treba pomnožene previdnosti. Izkušnja kaže, da nekateri brezvestni krogi vsako nanje odpadajočo davščino prevale celo v 50kratni izmeri na siromašnega konzumenta!

K takemu gospodarskemu grešenju naša občina ne sme dajati nikdar več niti najmanjšega povoda.

S 100 % prebitkom g gostastini se bo nabral pri mestni občini tekom nekaterih let dokajšen kapital, ki bo pripomogel, da bo občina uspešno, četudi le polagoma odpravljala stanovanjsko bedo. Ako se bo tudi veseličeli davek in davek na obisk gostin in kavarn v katerikoli obliki uspešno pobiral, utegne donos te davščine za nekaj časa zadostovati, da se mestnim revežem omogoči pri vladajoči dragini vsaj človeku dostojno življenje.

Opetovano se je že naglašalo, kako pasivni sta za mestno občino obe vložnici. Vzdrževalni troški baje visoko presegajo najemnino. Nujna potreba je torej, da se vprašanje teh najemnin z vložno upravo takoj uredi, ker mestna občina takih in enakih primanjkljajev ne more in ne sme prenašati.

S hvalevredno vneto je mestna občina ustanovila in vzdrževala v bivši Avstriji dekilski licej. Tu — menda edino — so se vzgajale naše učenke v

narodnem duhu. Sedaj, ko imamo svojo lastno državo, bi bilo le pravično, da država prevzame licej oziroma žensko realno gimnazij v svojo lastno upravo. Na ta način bi se našlo krenko sredstvo, da se doseže ravnovesje v mestnem proračunu.

Mestna klavnica kriči po remediur. O tem smo vsi edini. Ljubljana je v tem vitalnem vprašanju zaostala celo za manjšimi mesti v Sloveniji. Moderna klavnica s hladilnimi napravami bi bila za Ljubljano neprecenljivega pomena tako v aprovizacijskem, kakor tudi v finančnem oziru.

S primernimi ukrepi in modernimi napravami bi se dal v Ljubljani z lahko koncentrirati eksport klavne živine. S tako ureditvijo bi mestna občina pridobila izdaten vir novih dohodkov, ki bi ji ne zadostovali samo za amortizacijo novih naprav, temveč bi mestna blagajna prejela tudi znatne prebitke ter s tem olajšala svoje finančno stanje. Bojazen, da bi se s tem podražila cena mesa, je neupravičena. Saj bomo vsled nadprodukcije v naši agrarni državi vedno navezani na izvoz, seveda v pravilni meri in smeri. Pa tudi aprovizacijsko vprašanje igra velik ulogo. Koliknega pomena bi bilo za ljubljansko prebivalstvo, ako bi mestna občina mogla ob najugodnejšem času, ko so cene klavni živini primerno nizke, nakupiti dovolj blaga in je hraniti dotlej v svojih hladilnicah, dokler cene zopet zrastejo. Govoriti ob tej priliki tudi o veterinarsko - policijskih predpisih, bi bilo preobširno.

Rešitve čaka tudi vprašanje ljubljanskega mestnega vodovoda. Ni izključeno, da bi imela dalj časa trajajoča suša nepregledne posledice za ljubljansko mestno prebivalstvo. Ali je že kdo kdaj razmišljal o tem, kako bi bilo v našem mestu, če bi prebivalstvo moglo samo ob nekaterih dnevih urah dobiti vodo? Stvar občinske uprave, države in drugih poklicanih faktorjev je, da sporazumno in z združenimi močmi vsaj za dolleden čas odpravijo te hude skrbi glede ljubljanskega mestnega vodovoda.

Vprašanje glede zgradbe nove hidroelektrične centrale ob Savi je, kolikor nam je znano, že v tiru. Zeleti bi bilo le, da se to vprašanje kolikor mogoče pospeši, da dobi naše mesto v najkrajšem času ne le dovolj, temveč tudi za primerno ceno zaostno električno silo na razpolago. Naj se v okrožju ljubljanskega mesta krepko razvija industrija! Saj bo njen razvoj blagodejno vplival na mestne finance. Mimogrede bodi še omenjeno, da tudi naša ulična razsvetljava, zlasti v predmestjih, še davno ni na modernem vskiu.

Toplo bi mestno prebivalstvo pozdravljalo razširjenje električne cestne železnice zlasti sedaj, ko si mora marsikdo iskati svoje stanovanje v predmestjih in to v zelo širokem pomenu te besede! Morda bi se dalo o tem razpravljati z uspehom takrat, ko bo zgrajena električna centrala ob Savi.

Prijazno lice našega ljubljanskega mesta prav zvezi kazi zapuščenega struga Ljubljanice. Da se je mora usmiliti bodoči občinski svet je jasno dovolj. Čim prej, tem bolje, če tudi morda — dražje nego poslej. Treba bo iskati pravih potoj in sredstev, da se projektirana dela, če ne v celoti, vsaj v glavnem izvrše.

Uspehi, ki so se dosegli v plinar-nah z uvedbo takozvanega Strachejevega dvoplina, govore za to, da se to proizvajanje uvede tudi v ljubljanski mestni plinarni. To so že storila mesta mesta Celje, Maribor in Gradec. Ljubljanski plinarni bi bilo, če prej ne, vsaj potem, ko bi bile nove naprave v nekaterih letih amortizirane, mogoče oddajati konzumentom plin po ugodnejših cenah. In to bi bilo zopet v znatno korist ljubljanskemu prebivalstvu.

Mestni pogrebni zavod potrebuje novih poslovnih prostorov. Le tako bo možno vsestransko nadzirati gospodarstvo, prihraniti vedno naraščajoče namemine, ki jih mora zavod sedaj plačevati. Zelo potrebna bi bila v Ljubljani tudi mrtvašnica veža, zlasti ob današnjih nezdruženih stanovanjskih razmerah. Mrtvaška veža bi se s skromnimi pristojbinami za vporabo lahko dala amortizovati.

Promet v mestni zastavljalnici je vsled nizkega stanja valute znatno narastel. Skrbeti bo za to, da ta zavod v vsakem oziru služi edino le v prid revnemu prebivalstvu.

Mestna pripraga nudi mestni občini gotovo znatnih koristi, ker izvršuje vožnje v lastni režiiji in po lastnih cenah. Ko se bencin primerno poceni, se bo mestna pripraga gotovo dala dobro poplačati s tovrstnimi avtomobili.

Donos mestne trošarine se da ojačiti na ta način, da se omogoči vsestranska kontrola in razširi trošarinska linija. Dohodek naraste tako znatno, da ga mestna občina nikakor ne bo mogla pogrešati. Trošarina na vino in žgane pijače v današnji izmeri ni pretirana, ker ni v nikakem razmerju s prodajnimi cenami. Vrhutega se pa vsakdo lahko tudi obvaruje plačila te davščine.

V tem kratkem času smo se omejili le na najnujnejše izmed onih neoljubl-nih nalog, ki čakajo na bodoči občinski zastop. Naj bi se ta zastop z vsem veseljem in vso potrebno vneto lotil svojih občinskih nalog v blagor ljubljanskega prebivalstva!

Julijška krajina.

— Od Postojne do Št. Petra so v nedeljo divjali po slovenskih vaseh fašisti, ki so trgali in metali ob tla vse slovenske napise, kjerkoli so kakšnega dobili. Slovence se ob takih prilikah ne sme ganiti in ne more braniti svoje lastnine pred fašistovskimi divjaki, ker ako bi to storil, bi ga fašisti pretepli neusmiljeno in italijanska sodna oblast bi ga na vsežadnje pahnila še v ječo. Take so pač razmere v sedanjem času v nesrečni Julijški Krajini! O tem fašistovskem barbarstvu postojnski Urbanaz ne bo nič poročal v tržaških listih.

— Minister za osvobojene pokrajine Luciani se je nahajal te dni na Goriskem in v Trstu. Prišel je preko Trbiža v Gorico, kjer ga je sprejel generalni civilni komisar Mosconi. Pri sprejemu je bil navzoč tudi poslanec dr. Podgornik. Povedali so mu mnogo takih v Gorici, kakor v Trstu, da vlada v deželi velika nezadovoljnost radi nezastihane počasnosti v priznavanju odškodnin. Minister Luciani je v pogovoru z žurnalisti naglašal, da se hoče on resno potruditi, da se vsa stvar pospeši. Zastanek glede novih provinc pa je zakrivilo dejstvo, da se je zakon glede odškodnin raztegnil na nje šele po aplikaciji v starih provincah. Nato je šele po dolgem času tozadevno poslovanje prevzelo ministristvo za osvobojene dežele. Vendar pa se je po ministrovem mnenju že precej prošenj rešilo, tako da je v tržaški provinci od 150.000 prošenj konkordiranih do avgusta okoli 30.000. Kreditni zavod deluje kolikor mogoče naglo in uspešno. tako da minister upa, da bo odslej mogoče vsa odškodninska vprašanja dognati in rešiti tekom štirih let. Ogrornno je številu odškodninskih zahtev tudi v starih provincah. V Trstu je bil sprejem ministra zelo hladen, tako, da se je »Piccolo« radi tega precej razburjal.

— Fašisti zasedli tržaško okrajno bolniško blagajno. V Trstu so v ponedeljek zjutraj fašistovske čete zasedle okrajno bolniško blagajno. Incidentov ni bilo. Poveljstvo tržaške fašistovske legije je izdalo proglas, da ostane bolniška blagajna do daljine odredbe zasledena po četah. Zdravniki so dobili ukaz, da svojo službo vrše dalje ter se temu ukazu pokoravajo. Oblastva do sedaj niso ničesar ukrenila.

Politične vesti.

= O vladni krizi piše »Balkan«, da se sicer razvija, vendar pa vse kaže, da ne pride do demisije Pašičevega kabineta prej, dokler vlada ne izvede in izvrši gotovih poslov, ki so v teku, tako n. pr. zakon o uradniški pragmatiki, zakon o povračilu škode, povzročene po vojni, in morda tudi državni proračun. Ako bi pa nastala takšna situacija, da bi se ne moglo nadaljevati delo v parlamentu, bi postala kriza v vladi akutna šele, ko bo likvidiran spor s kraljevičem Gjorgjem. Verjetno je, da bo ostala ta vlada na krmlu še vsaj do konca meseca, to tembolj, ker kralj ne bo sprejel vladine ostavke dokler vlada ne reši gori navedena vprašanja.

= Netočna vest. Beogradsko »Vreme« priobčuje člančič »Demokrati v Sloveniji«, v katerem govori o sporu, ki je nastal v demokratiški stranki v Ljubljani. Govori o borbi »starih« in »mladih« ter izvaja o dr. Ravniharjevi skupini med drugim: »Kakor se govori, bi se ta skupina morda pridružila radikalni stranki, ki je jela pridobivati na terenu v Sloveniji. Lahko pa je tudi mogoče, da osnuje posebno stranko, ki je že krščena z imenom »Gospodarska stranka« in ki bi se nagibala in sodelovala z radikalci.« — Ta vest ne temelji na faktih. Ravniharjeva skupina ne misli za enkrat niti da bi se pridružila radikalni stranki, niti da bi osnovala svojo samostojno politično organizacijo.

= Stojan Protić v akciji. Kakor je znano, je predsedništvo radikalnega kluba sklicalo sejo na 12. t. m. Na to sejo so pozvani tudi člani glavnega strankinega odbora. Kakor posnemamo po beogradskih listih, se je Stojan Protić odločil, da tudi on pride na to sejo. Protić ima namen na tej seji podvreči strogi kritiki delovanje današnje vlade. To je, tako pravijo beogradski listi, zadnji Protičev atout, ali da se radikalni poslanci pridružijo njemu in zapuste Pašiča, ali pa da on sam izstopi iz stranke.

= »Jutro« in svinjska afera. Že 10 dni se bavijo listi, srbijanski in prečanski, z dovoljenjem, ki ga je dala finančno ministrstvo zaprešički izvozni družbi »Promesa« za izvoz 28.000 debelih svinj po starih carinskih postavkah, namesto po novih izdatno zvišanih, proti temu, da družba odstopi ministrstvu za socialno politiko 15 vagonov masti po ceni, ki ima biti za polovico nižja od tržne cene. Mi smo se v torkovi številki v kratki notici — natisnjeni v petitu — med dnevnimi vestmi dotaknili te afere ter rekli, da javnost zahteva, da se izvozni družbi dano dovoljenje takoj preklicuje, ki po posebni protekciji zagotavlja »Promesi« ra carini dobiček 150.000.000 kron na škodo državne blagajne, posebno slovenskih prašičerejcev in konsumentov. Ta kratek izvešček iz povodnih člankov, ki jih je izzvala omenjena afera posebno v srbskem in hrvatskem časopisu (beogradski »Trgovinski glasnik« ni objavil nič manj kot pet dolgih člankov o nji) je dal povoda »Jutru«, da nas v četrtkovni številki napada, češ da s pisanjem o tej aferi »ustvarjamo volilno borbo proti demokratiški stranki«. V dotični notici, ki nosi naslov »Javili so se«, se obrača tudi proti »Slovencu« in »Jugoslaviji«, katera lista sta se tudi oglašila o tej stvari, a dostavlja, da je »Jugoslavija« to pot izjemoma dostojnejša, ker da kritizira le eventualno dovoljevanje izvoza. »Jugoslavija« od 8. t. m. pa zaključuje dotično daljšo notico, ki nosi nadpis »Izvoz prašičev in masti«, s temle stavki: »Vidi se že po teh izjavah, da ima pri celi stvari vmes zopet prste ta naš nesrečni dr. Žerjav.« Politično interesantno pri celi stvari je še, da ga vsled te akcije napada celo beogradski »Preporod«, ki je zelo blizu Pribečeviču. Kot vse kaže, so se gospodje pričeli biti že med seboj. — Ako »Jutro« odobruje ta napad proti svojemu krušnemu očetu s tem, da označuje pisanje »Jugoslavije« kot dostojno, nam to more biti le prav, ker je znak, da je »Jutro« že na potu pokorjenja ter da ne odobruje več praktik svojega šefa. Ne vemo pa, kako pridemo mi do tega, da se nam očita, da smo s svojo stvarno notico, v kateri ni bila omenjena nobena oseba, kakor povzročiteljica kritiziranega izvoznega dovoljenja, in tudi dr. Žerjav ne, stvorili volilno borbo proti demokratiški stranki. Za volilno borbo proti slovenski demokratiški stranki bomo imeli pač močnejših argumentov na razpolago, kakor je ta svinjska afera. Nasprotno pa se zdi, da je ravno »Jutro« in njegovim gospodarjem »velika množina masti za uradništvo«, o kateri je govoril dr. Žerjav na sestanku ljubljanskih zaupnikov JDS, dobrodošel argument za črtovitve volilne borbe. Menda se razumemo! Pa brez zamere! »Tu l'a voulu, George Dandieu!« — Zgornje vrstice so že bile v tisku, ko smo čitali v današnjem »Jutru« brzojavko z nadpisom »Resnica o svinjski aferi«, iz kate-

re bi izhajalo, da ponudba prizadete izvozne tvrdke še ni sprejeta ter da bo finančno ministrstvo poizvedovalo, v koliko so bili prejšnji nakupljeni še pred carinskimi poviškji. Nam je le prav, da ponudba še ni sprejeta, ter ni izključeno, da je temu pripomogel enodušen odpor časopisja v tej aferi. Stoji pa vendar le dejstvo, da se je »Jutro« neupravičeno in brez potrebe obregnilo proti naši stvarni notici o tej aferi s tem, da nam je očitalo politično tendenco, ko bi mi bili smeli z mnogo večjim upravičenjem očitati dr. Žerjavu, da je v strankarske svrhe omenjal na sestanku ljubljanskih zaupnikov, »da se vkljub veliki množini masti za uradništvo ne upa dati podpis na dovoljenje, ker bo takoj kdo rekel, da sta si on in podtajnik ministrstva financ zaslužila kakšen vagon masti...« Ali se ne zdi to kakor zamah na dve strani? Na eni strani kaptiviranje uradništva, na drugi strani pa izpad proti političnim nasprotnikom, ki mu otežujejo skrb za uradništvo.

= Reglement fašistovske armade. Fašistovska stranka in njeno armadno vodstvo, ki se imenuje »generalno povelstvo fašistovske milice«, sta si izdelala reglement, ki je obvezen za vse vojaško sodelujoče elemente v stranki. Temeljni člen prvi definira stranko za »milico, ki služi Bogu in deželi«. Vsak vojak priše: V imenu Boga in Italije, v imenu vseh onih, ki so padli za veličino Italije, prisegam, da se posvečam za vedno blagru Italije. Milica zasleduje cilj, da se podari Italiji novo moštvo in ustvari fundament za ogromno hierarhijo, kateri hoče stranka zaupati usodo naroda. Fašistovski vojak mora služiti Italiji čisto in prevet globokega mysticizma, ojačen z neomajno vero, prevladan z neupogljivo voljo, zaničevati mora oportuniteto in premetenost, odločen mora biti za vsako žrtev, veže ga teža strašnega apostolata, da treba rešiti skupno veliko mater in jej dati moč in čistost. Fašistovski vojak pozna samo dolžnost. On ima samo eno pravico, da izpolnjuje svojo dolžnost in se je vesel. Zahteva se od njega ponižnost in sila. Pokorščina prostovoljne milice je slepa, absolutna, polna spoštovanja do vrha hierarhije, do vrhovnega voditelja in do strankinega vodstva. Čast je zanj zakon, čast je neomejena tudi v ekscesu, silna, stroga, absolutno pravična tudi izven zakona, vedno nad predpisano in formalno pravico. Za prestopke in pregreške so določene posebne kazni in izključenje iz stranke. Govori se tudi o eksemplarni kazni, ne da bi se podrobneje navajala. Stopnje hierarhije so dveh vrst, vojaške in politične. Uniforma armade tvori črna srajca. Uniformo in znake mora fašist braniti s svojim življenjem. Določeno se tudi nagrade in odlikovanja; imajo hrabrostne kolajne iz zlata, srebra in bronca. Reglement je stopil v veljavo 17. septembra. Tako hočejo fašisti svojo armado in z drugimi svojimi sredstvi postaviti nov imperij po rimskem vzorcu. Zelo lepo se glase določbe glede časti in delovanja v korist domovini, ravno nasprotno pa so dejanja fašistov napram Jugoslovanom. Ta dejanja onečašajo italijansko ime pred svetom.

= Rusija odklanja angleški kapital. Svet ljudskih komisarjev v Moskvi se je posvetoval o udeležbi inozemskega kapitala pri obnovi ruskega gospodarstva in sklenil, da se je tozadevno ozirati na prijazne in trajno dobre odnose med Rusijo in ono državo, ki bi se udeležila obnove s svojim kapitalom. Anglija se bori proti enakopravnosti Rusije na bližnjem vzhodu in ob Črnem morju in tako ne more biti med njima dobrih odnosov. Zato komisarji odklanjajo Krasinovo pogodbo z Uguharatom, ki vodi »Ruissan Asiatic Consolidated«.

= Dohodki madžarskih državnih uradnikov. Po poročilih »Pester Lloyd« znašajo maksimalni dohodki državnih uradnikov XI. do IV. činovnega razreda 46.072 do 147.860 madžarskih kron na leto. K temu pride v naturalijah po nižnji ceni na osebo in mesečno: 1 kg moke 0, 2 kg moke za kuho in 5 kg za peko, 1 kg soli, 80 kg sladkorja, 80 kg masla, 20 kg krompirja (v 6 mesecih) nadalje ne glede na družinsko stanje na leto 10 kvintalov premoga in 10 kvintalov drv, 3 do 4 metre suknja, par čevljev in za osebo 6 m šifona.

= Nemški socialisti proti italijanskim fašistom. Nemški socialisti v Berlinu so izdali na proletarijat vsega sveta apel, da se ima proglasiti bojkot Italiji za tri dni, kakor se je to svojčas zgodilo Madžarski, ki je takoj na to izpremenila svoje nastopanje proti proletarijatu. Za tri dni naj bi se ustavila vsaka komunikacija z Italijo. Nobena vest iz Evrope bi ne smela biti odana v Italijo ne po pošti, ne po brzojavu, železnice bi ne smele prestopiti meje in ladje bi se ne smele ukrcati v italijanskih pristaniščih. Vse to se ima zgoditi v znak protesta proti fašizmu, ki hoče v Italiji s svojim sedanjim ravnanjem s proletarijatom ustvariti razmere, vredne srednjega veka.

Gospodarstvo.

Katastrofalne razmere v železniškem prometu.

IV.

Trditvev Zagrebske direkcije, da omejitve prometa ne obstoji, pa ima še vse drugo lice. Ker je v inozemstvu znano, da so postaje Zagreb, Caprag in Sisak popolnoma zaprte, prihajajo iz inozemstva tovari za Jugoslavijo preko Ogrskega, in sicer največ preko Gyekenyes-a Drnje na Koprivnico, iz Pečuja v Osijek, ali iz Baje v Sombor ali Subotico. Tako ima inozemska roba, zlasti avstrijska in madžarska, v Jugoslavijo prosto pot, dočim je roba iz Slovenije povsem izprta. Tik ob meji teče proga Južne železnice iz Gyekenyes-a v Barcs po ogrskem ozemlju, iz Barcsa do Virovitice je samo 11 km. Ta proga Gyekenyes-Barcs-Virovitica pa je zaprta, menda baš samo v ta namen, da le ne bi mogli priti transporti iz Slovenije v Slavonijo in Volvodino! Ker prihaja inozemska roba iz Madžarske samo na glavne prometne žile vzdolžno od Zagreba, se ti transporti tudi naprej odpremo skozi do Beograda. Pošiljatelj iz Slovenije pa čakajo že po cele mesece, vse do tlej, dokler jih ne dobihi usoda, da sploh ne morejo več z mesta. Tako je tedaj stalnišče direkcije Zagreb, ko trdi, da ni omejitve, za Slovenijo naravnost varanje javnosti. Po drugi strani se produkti domače industrije popolnoma in trajno izpodrinejo v lastni državi po tujem produktu, ki nepretrgoma prihaja iz Madžarske v Jugoslavijo.

Tovarna emajlirane posode Western v Celju ima že skozi mesece pripravljenih 35 vagonov robe, prodane v Slavonijo, ki se ne more odpremiti. Naravno je, da se trgovci-konsumenti ogorčeni znašajo nad dobaviteljem, ki ne drži sklenjenih kupčij, dočim morajo trgovci svobodno dobiti konkurenčno robo iz Češke, Avstrije in Madžarske. V enakem položaju se nahaja cela vrsta naših tvornic, tako Tovarnica kemičnih izdelkov v Hrastniku, Tovarnica strojil na Polzeli, naše tvornice usnja, naše železarnice, naša lesna industrija, naši apneniki. Položaj naše industrije je obupen in katastrofa skoro nezogibna. Ne moremo presoditi, v koliko izvirja postopanje direkcije Zagreb iz neopravičnosti do naše industrije in do Slovenije sploh in hočemo z milejšo sodbo domnevati, da je takemu postopanju kriva le nezmogljivost.

Ne maramo tukaj razmotrivati, v koliko da prispevajo k neredu na progi direkcije Zagreb še politični boji na Hrvatskem. Da je med osebami dokaj pristašev radikalnih političnih struj, je pač mogoče. Vendar pa smo mnenja, da mizerni smotni položaj tega oboja v veliko večji meri neuprednostno vpliva na ambicijo in deloljubnost železniškega oboja, nego vsa politična nasprotnost. Bolezen sedi v glavi: V direkciji Zagreb vlada nezmožnost, vlada kaos!

Naravno je, da govorimo največ o razmerah v Sloveniji in v sosednem delu Hrvatske. To pa, ker nam gre za življenje in smrt Slovenija je v agrarnem oziru pasivna dežela, ki mora nadomestiti primanjkljaj na poljskih pridelkih z donosom obrtnega in industrijskega dela in iz dohodkov marijive naše trgovine. Ako nam ni mogoče, da razpečamo svoje produkte, nam preti brezposelnost in glad, nam preti pogibelj. Tem več pravice imamo protestirati proti sedanjemu položaju, ker je ta obupni položaj povzročen brez potrebe in ker se istočasno v našo škodo protežirajo inozemski producenti. Kako postopa brezglavo državna železniška uprava, je razvidno iz delovanja famoznega nadzornega odbora v Zagrebu, ki je imel nadzirati poslovanje Južne železnice. O tem nadzornem odboru smo svojčas preveč čitali in ni, da bi se z njim še mnogo pečali. Južna železnica je na progi Zidani most-Zagreb od prevrata sem že izgradila nova umikališča, Breg, Blanca, Dobova, Savski marof in Podused in je tako to progo popolnoma usposobila za živahni promet. Tudi je v velikem stilu povečala Zagreb južni kolodvor in postavila razsežna skladišča za carinarnico, ki se te dni otvori in ki bodo pritegnila nase več sto vagonov tovara. Pripominjamo, da je skoro nastala velika akcija proti Južni železnici zaradi tega, ker za izgraditev umikališča Savski marof ni mogla dočakati dovoljenja nadzornega odbora. Južna železnica je pa tudi na progi Zagreb-Sisak projektirala potrebna umikališča, in to Sv. Klara, Turpolje in Greda. Nadzorni odbor je zavlačeval ta projekt skozi celo leto, tako da je med tem prišla beneška konferenca, ki je za nove investicije na Južni železnici predpisala posebne državne garancije, vsled česar se je izgraditev teh ukrsnic odložila za nedoločen čas z izjemo umikališča v Sv. Klari, ki je

bilo že odločeno pred 1. junijem t. l. Pripominjamo, da bi bilo navzlic temu mogoče doseči izgradnjo preostalih ukrsnic Turpolje in Greda, ker bi v to zadostalo, da stavi Ministrstvo Saobračaja na Južno železnico v tem smislu odločno zahtevo.

—g Hmelj. Nürnberg, 9. okt. 1922. Vse vrste hmelja za 1000 M dražje. — Nürnberg, 10. okt. 1922. Žitvahno, prodanih 700 bal, zopet za 1000 M višje. 100 M = 2 Din.

—g Predavanje za vinogradnike. V nedeljo dne 22. t. m. ob 9. uri zjutraj se vrši na kmetijski šoli na Grmu predavanje za vinogradnike: Kako je ravnanj z letošnjim moštom in vinom. Predava ravnatelj g. B. Skaličky. Ker

Kultura.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA.

Četrtek, 12. okt.: Romantične duše. Red B. Petek 13. okt.: Jack Straw. Red E. Sobota, 14. oktobra: R. U. U. Red D. Nedelja, 15. oktobra: Jack Straw. Izven. Ponedeljek, 16. oktobra: Romantične duše. Red A.

OPERA.

Četrtek 12. okt.: Lakme. Red A. Petek 13. okt.: Zaprt. Sobota 14. okt.: Carmen. Red E. Nedelja 15. okt.: Madame Butterfly. Izv.

M. Z.:

»R. U. R.«

(Druga dramska premijera.)

I.
»Rossum's Universal Robots«. Trgovsko okrajšano R. U. R. To je naslov senzacijske, pa vendar globoke drame Karla Čapka, češkega avtorja. Čapek naziva ta tri dejanja s predigro »kollektivno dramo«. To pač zato, ker je junak, ki tragično umira vesoljni človeški rod.

O vsebini se je že mnogo govorilo. »Slovenski Narod« je lani prinesel celo podoben podlistek — in kdor je v Ljubljani, si bo igro, tudi če sicer ni poseben gledališki obiskovalec, skoro gotovo ogledal kot senzacijo.

Gre za iznajdbo umetnega in tovarniškega izdelovanja inteligentnih, ljudem podobnih bitij. Lahko pa se jim dá te ali one lastnosti, te ali one čute. Izdelujejo torej bitja z možgani, ki presedajo kapaciteto človeških, bitja, ki jim je treba, četudi najtežjo stvar, le prečitati — in najsibo cel konverzijski leksikon — pa si za vedno vse zapomnijo, kakor gramofonska ali fotografska plošča. A ne zapomnijo si le vsega, nego vse, kar se jim je pokazalo ali so brali, tudi razumejo in znajo uporabljati. So torej z razumom obdareni delovni stroji, telesno silno krepi in za 2 in pol človeška delavca. Pri tem skoro brez potreb, ker jim manjka organov za ljubezen, čuta za bolečino, za lepoto, kusa za jed (dasi morajo jesti, da ne poginejo), sploh vsega, česar ne potrebujejo za svojo določeno jim uporabnost. So bitja brez duše, dasi z ogromnim tehničkim razumom in vnašnjim licem, podobnim človeškemu. Pravcate pošasti, da mora človeka spreleteti. Ne več, kako bi se proti njim pravilno orijentali; proti strojem, ki pa več mislijo in znajo nego ti. Ker se vsled nepoznanja bolečine prevečkrat poškodujejo in postanejo nerabni, začne tovarna izdelovati nove robote s čutom tudi za bolečino. Tekom 20 let se vsak robot izrablji in ga vržejo v stope, da vnovič porabijo njegovo gradivo — kakor se pretaplja staro železo. Narava pa deluje vendar tudi v tem znanstveno sestavljenem mesu in krvi. Včasih prime robota nekaj krč. Skripleje z zobmi in meče vse od sebe. Pozneje sami povedo, da so preko groze in bolesti postali duše. Tudi je tovarniški fiziolog dr. Gall naposled iz znanja in na prošnjo ravnateljeve soproge Helene, katero v srcu ljubi, začel eksperimentirati in ustvariti, ne da bi druge vodilne osebe podjetja za to vedele, par sto robotov, ki so bili na različne načine duševno še mnogo bolj ljudem slični. Ustvaril si je celo robotko Heleno, čisto podobno ženi, katero tajno obožava — vendar ga robotka, ki je mila kakor pomlad, ne zna ljubiti, ker je vse eno le fabrikat, stroj z mislečimi možgani.

Ljudje pa so se polenili preko vsega sveta: saj jim prav vsako delo opravljajo roboti; ti mislijo za ljudi, vodijo zanje vojske in otroci se ne rode več, ker ni potrebno. Človeštvo se valja v uživanju, milijoni robotov pridelujejo hrano odveč, da je brezplačna, izdelujejo obleko, oskrbujejo promet, rudnike, tovarne, sploh vse. Človeštvo se bliža mehanično svojemu koncu. To je posledica »raja« na zemlji, kakršnega sanjajo že stoletja razni utopisti in ki je tudi del miselskega zaklada boljševizma in sploh vseh onih, ki pričakujejo od absolutne enakosti ljudi in od popol-

se je bati, da bo letošnje vino vsled slabega vremena v trgovji nestanovitno, je predavanje za vinogradnike velikega pomena in je želeli, da se ga v obilnem številu udeležijo.

—g Prodaja lesa in drv iz versko-zakladnih gozdov šumske uprave na Bledu. Kraljevska šumska uprava na Bledu razpisuje oddajo lesa in drv na rastlilu za podelavo v letu 1922 in 1923 in sicer približno 26.300 plm menkega in nekaj trdega porabnega lesa, 8090 prn trdih in mehkih drv ter 4800 prn smrekovega lubja v verskozakladnih gozdovih Poklaka in Mežakla. Pismene s kolekom 3 Din in takso 20 Din ter 10 % vadijem opremljene ponudbe je poslati do 1. novembra 1922 kr. šumski upravi na Bledu, ki daje vsa potrebna pojasnila.

nega mehaniziranja dela zlato dobo. Da nam pokaže, kakšna bi bila taka doba v resnici in s čem bi končala — to je globoko jedro Čapkovne drame.

Človeštvo pa ni treba čakati na svoje izumrtje. Roboti so se zaveli samega sebe. Dasi izšli iz retort in strojev, niso več misleči delovni stroji, nego nov rod, ki smrtno sovraži svoje izumitelje — ljudi. Organizirajo iz Havra svetovno revolucijo robotov. Naposled pridejo z ladjo tudi na Rossumov otok, kjer so tovarne, in pokoljejo zadnje ljudi. Le stajbni šef Alkvist, starejši mož, ostane živ. Je robotom simpatičen, ker je za zabavo o prostih urah sam zidaril, kakor navaden robot.

Ker je ravnateljeva soproga Helena, predno je še kaj vedela o preteči smrti, sežgala listine pokojnega izumitelja Rossuma (hotela je, da se robotstvo preneha in človeštvo dvigne na staro stopnjo), zahtevajo roboti od edinega preostalega človeka Alkvista, naj rekonstruira izdelovanje s pomočjo eksperimentov. Pa Alkvist se trudi v laboratorijih zaman. Ves je obupan. Roboti bodo tudi izumrli, ko se izrabijo, in zemlja bo kot pusta obla, oživljena le po živilih in rastlinstvu, nadaljevala pot okrog solca, dokler je ne razdrobi po milijonih let morda kozmiška katastrofa. Nenadno pa zasači dva izmed onih dr. Gallovihi robotov, ki so bili posebno popolni, robota Primusa in robotko Heleno, ko gledata ob oknu v pomladansko jutro, poslušata ptičke in — se jima poraja ljubezen v srcih, dasi sama še ne razumeta, zakaj jima je tako čudno lepo okrog duše. Alkvist ju preskusi. Razodene Primusu, da mora razrezati živo Heleno, ker drugače ne pride na skrivnostno izdelovanje robotov in bo vse robotstvo v par letih izginilo. Primus pa poklekne in obupno prosi, naj Alkvist razreže raje njega, ki je bil s fabriciran prav istega dne iz istih snovi. Alkvist se navidezno vda; toda pride Helena in ko izve, za kaj gre, se hoče le ona žrtvovati, češ da mora skočiti skozi okno, ako izgubi Primusa. Zaplaka in — prvič se na robotskem licu prikažejo solze! Primus se grozeče postavi pred vhod anatomske dvorane, da brani Heleno in ubije, če treba, Alkvista. Ta pa jima odpre vrata na prosto, rekoč: »Pojdi, Adam! Pojdi, Eva; bodi mu žena, bodi ji mož!« In Alkvist pade na kolena, blagruje sebe in hvall Boga.

Gledalec gre domov porazen, kakor če se prebudi iz dramatično stopnjevanih hudih sanj.

Čapek ima seveda več bratov po duhu. S to ugotovitvijo nočemo zmanjšati njegove vrednosti in izvirnosti. Spominjam pa na njih nekatere: Villers d'Adam de l'Isle: »Žena bodočnosti«; Wells: »Dr. Moreaujev otok«; »Velikani prihajajo«; »Boj dveh svetov«. Tudi »Golem«, dasi ne G. Meyrinkov, nego filmski Pavla Wegenerja. Seznam bi se dal gotovo nadaljevati. Tendence, če lo smemo tako imenovati, pa je gotovo Čapкова popolna last. Z Wellsom ima med drugim skupno ogromno socialno czadje. Če bi ne poznal pisateljevega imena, bi bil prepričan, da je igra spisal Anglež Wells. To smatram za kompliment. Vprašanje je, ali bi R. U. R. literarno ne bil še boljši v obliki romana, kakor so romani tudi zgoraj navedena dela. V knjigi se da razpresti kolosalne socialne slike in misli, ki so na odru nemogoče. Res pa je, da bi potem Čapek ostal več ali manj poznan le med Čehi, drama ga bo napravila — in ga že napravila — znanega vsemu svetu ter mu bo prinesla vrhutega gotovo velik dohodek.

OPERA.

— Opera Triptychon. Puccini zna! Ker odtrgati se ne moreš od teh zvočnih valov. Domislek za domislekom, drug od drugega zanimivejši, ženjalnejši. In orkester! Kaleidoskop razkošnih barv. Vse vre, žubori, lhti, kriči, vrisa, se smeje, ječi. Puccini pa ima pri izbiri snovi tudi srečo. Že delo brez glasbe bi imelo uspeh, kaj šele z glasbo, ki jo napiše tako rutinirani in ženjalni komponisti, kakor je Puccini. Vse tri enodejanke morajo prodrati. »Plašč« s svo-

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1922.

fin verističnim, brutalnim efektom te sicer ne stresa tako globoko, kakor iskreno nežna, ekstatična »Sestra Angelika«, ki išče smrti, da se snide s svojim ljubljenskim detem v nebesih. Brez dvoma najboljši pa je »Gianni Schicchi«. Komična dogodka, v kateri glasbi ni najmanjše trivialnosti, polna odrešujočega humorja in prekrasnih, blestečih interesantnih glasbenih domislov. Vse tri stvari so peli in igrali kar najbolje. V »Plašču« je prav srečno pogodil tip črnega, zlo mislečega ljubosumnega g. Levar. Bil je dobro glasovno razpoložen. Gdca. Thalerjeva je vedno boljše igrala, kakor pevka. Vsled tega pa tudi marsikaj pozabila in šteje v dobro. Gdca. Lowiskega se ne morem privaditi. V »Angeliki« je gdca. Zikova občudovanja vredna pevka. Mistično zamaknjena nuna in obenem čudežno ljubča mati je ustvarjena z globokim razumevanjem. Teta (ga. Thierrieva) je izborni pogojen tip brezčutne aristokratske dame. Glas njen popolnoma harmonično z dobro zadeto masko. Tudi ostale osebe »Angelike« je na svojem mestu. Vendar pa bi se opere, ako bi trajala delj časa, vsled enolične barve ženskega zbora kmalu naveličal. Kakor rečeno: »Schicchi« je krona »Triptychona«. Tu je g. Levar tak, da ga ni moč prehiteti. Kakor igralec in pevec odlična sila. Vsak gib, vsak izraz obraza premenen navlihanec in nad vse srečen v glasu. Ostali tipi vsi pogojeni. Le g. Kovač svojo stvar jemlje preprosto in zdi se, kakor da ne spada v okvir ostalih figur. Morala zaradi kontrasta? Najbrž pa tega nista nameravala niti libretist, niti komponist. Vsaj glasba ne dopušča tega sklepa. Orkester je vodil g. Rukavina spretno in ga pripeljal čez vse nemake težave z največjo lahkoto do konca. Enako vse hvale vredne so njegove režiserske zmožnosti. Nikjer slučajnosti, vse dobro premišljeno in vestno naštudirano. Na tak način se nam ni bati prihodnosti naše opere!

— Gospod Betetto nastopi danes dne 12. t. m. drugi kot član Narodnega gledališča v Ljubljani kot Nilakanta v operi »Lakme«. Začetek ob pol 8. uri.

Glasbeni vestnik.

— Javna produkcija solistov dr. Kozine šole. V petek nam je g. dr. P. Kozina v dvorani Filharmonije predstavil tri nadebudne golence svoje šole: gdč. Ančičko (sopran), g. Berlota (bariton) in g. Burjo (tenor). Izmed vseh treh se je najbolj prikupil g. Burja, ki ima mehak, prijetno tekoč tenor, ki bo za partije liričnega značaja kakor nalašč. Višine njegovega glasu so še nekoliko ozke, toda g. Burja se uči šele dve leti. Ne dolgo in nadejam se, da ga uslišim kot dovršenega pevca na odru. G. Berlot ima silen glas. Dr. Kozina naloga je, da mu ukroji nekatere nebrzdane tone, izjednači lege in očisti pege. S takim glasovnim materijalom, kakor ga ima g. Berlot, to do delo učitelja je veselje. G. Ančičkova je zelo muzikalna pevka. Odlikuje jo prožnost sicer nekoliko obloženega glasu, vzorna dihalna tehnika, akuravno izgovarjanje, čedna pevka manira itd. Ugajala je zlasti v ariji Minke iz »Gorenjskega slavčaka«. G. dr. Kozina je moje iskreno priznanje in to tembolj, ker je njegovo delo nesebično. Vstop k produkciji je bil namreč prost. Program je bil komaj za dobro uro, kar se mi zdi zelo umestno, ker šolske produkcije rade umore tako učence kakor poslušalce. Dr. Kozina želim še veliko več učencev in te dobi, čim pride naša inteligenca do spoznanja, da je poleg gojitve in higijene telesa, n. pr. rok, obraza, zob, las itd., treba gojiti tudi najboljše kar ima človek: svoj glas.

— Spored koncerta pevskega zbora »Glasbene Matice« v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union: 1.) Lajovic: Bolesť kovač, Pomladanski spev; 2.) Dev: Svatha na poljani, Kimnovec iz ljubljene cveti; 3.) Korngold: Pesem Pieorota iz opere »Mrtvo mesto«; 4.) Adamič: V snegu, Če ti ne boš moj, Ne maram tebe; 5.) Wolf: Spev Weylin, Michl: Pevcu, Hermann: Trile potniki, samospevi g. Betteta, na klavirju spremlja ga. Dava Golia. 6.) Hatze: Oj Lazare in Čerjo mola čerlice, ter Andel: Anko Ančice, hrvatske narodne pesmi. 7.) Mokranjac: Kozar, Binički: Divna noč Mokranjac: Rukovet srbskih narodnih pesmi. — Preprodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice in na večer koncerta pri koncertni blagajni.

— Dr. Anton Schwab, znani slovenski skladatelj, se je izjavil o gospe Zdenki Gregurič, ki priredi v petek dne 13. oktobra svoj koncert v Ljubljani takole: »Gospo Gregurič z mirno vestjo priporočam kot prvovrstno koncertno in operno pevko. Gospa razpolaga z izredno obsežnim glasom treh oktav, ki je vseskozi popolnoma izjednačen. Njen visoki c je še popolnoma zmožen modulacije. V koloraturah pa doseže gospa še par glasov višje. V nižnji zveni njen glas močno in popolno, kakor da bi bila altistka. Njeno solanje pri prof. Fortenu je popolnoma dovršeno, zato je glas vseskozi brezhiben, čist ter lepega in zelo prijetnega timbra. Naštudirano ima velik del svetovne in posebej še jugoslovanske literature ter mnogo dramatičnih oper. Do sedaj je še povsodi nastopila z jako lepimi uspehi ter v popolno zadovoljnost kritike in občinstva.« Koncert se vrši v petek 13. t. m. v Filharmonični dvorani ob 20. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice.

— V Glasbeni šoli operne pevke Jarmile Lily Gerbičeve, bivše profesorice na Minervi in Plemenskem stroišču v Pragi, se prične pouk dne 15. oktobra. Vpisovanje bo 12. oktobra popoldne od 4. do 5. in v vsak naslednji dan do vstetega 15. od 11. do pol 1. popoldne in od 4. do 5. popoldne v Čevljarski ulici št. 1, drugo nadstropje. Poučaje se solopetje od prvih začetkov do najvišje izobrazbe, klavir, deklamacije in glasbena teorija.

— Rok za vlaganje kandidatskih list. Iz verodostojnega vira nam poročajo, da se prične rok za vlaganje kandidatskih list za ljubljanske občinske volitve, ki se imajo vršiti 3. decembra t. l. dne 20. t. m., na kar bodo popravljene volilni imeniki za pet dni javno razgrnjeni. Govorice, ki so se širile zadnje dni, da se volitve nameravajo odgoditi, so torej brez podlage. Smo potemtakem neposredno pred volilno kampanjo, ki obeta biti letos posebno živahna.

— Gonja. »Jutro« nadaljuje svojo gonjo proti dru. Ravniharju. Najprej treba ubiti njega. Potem pride na vrsto dr. Triller, nato še drugi, kdor pač bo imel to drzno čelo, da se upre mladino, njihovega terorizmu in njihovim za vsako stranko, v kateri bodo imeli odločilno besedo, pogubnim metodam. Samo eno napako ima ta njihova taktika: da doseže ravno nasprotni efekt, kakor si ga žele. To se je pokazalo že pri raznih prilikah. Najbolj pa pri zadnjih ljubljanskih občinskih volitvah. Vsakemu poštenemu človeku se mora zagnusiti tak način boja in če bi še kdo omahoval, po takih izbruhih onemogle jeze in slepega sovraštva ve, kam mu je kreniti. Simpatije čisto gotovo ne bodo na strani napadalcev. »Jutro« pogreva volilno borbo iz 1. 1908. Brez pridržka in lojalno, kakor je bila vedno honetna navada »Slov. Naroda«, smo bili že takrat priznali, da se je dru. Ravniharju v marsičem godila krivica. Narodno napredna stranka sama je priznavši njegovo delavnost in poštrevnostnost mu dala zadoščenje, ponudivši mu državno-zbornski in pozneje deželnozbornski mandat. Dr. Ravnihar je v polni meri upravičil vanj stavljeno zaupanje. Po tolikih letih nesebičnega delovanja v javnem življenju se govori o »nedelavnosti« dr. Ravniharja, kakor to hoče sugerirati javnosti »Jutro«, je več kakor depilirano. Ono je zadnje, ki bi bilo v to kompetentno, v tem pogledu bodo pač imeli drugi činitelji svojo besedo.

— Nov trumf je izšlo »Jutro«, ko pravi, da se vse nezadovoljstvo »Slov. Naroda« reducira na konkurenčni boj z »Jutrom«. Kdo se ne smeje! Nezadovoljstvo izhaja iz širokih vrst pristašev demokratske stranke. To nezadovoljstvo se je jasno pokazalo pri zadnjih občinskih volitvah ljubljanskih, ko je toliko stotin naprednih volilcev ostalo doma. Drudi so se udeležili volitve, pa javno izpovedali, da store to zgolj zaradi ljube discipline. Ali naj se ta pojav sedaj še v povečani meri ponavlja? Gospodje mladini bi na vsak način radi navetili, da so oni demokratska stranka ter da znači boj proti njej boj proti demokratski stranki. Ako bi bilo temu tako, kako bi bilo razlagati mnogobrojne glasove iz demokratskih vrst, da bi bila demokratska stranka konsolidirana in rešena, čim jo zapuste mladini. In to je ravno nesreča demokratske stranke, da so se vanjo zajedli kakor klop in da na drugi strani ona ne najde moralne moči, da bi se jih otresla. Iz tega je pa tudi spoznati, da je vsa zadeva povsem lokalnega značaja, kriza slovenskega dela demokratske stranke. Boj proti trenutnemu in slučajnemu režimu v stranki še ni boj proti stranki, najmanj pa boj proti programatičnim načelom stranke, ki jih prekoslej odobravamo. V dno duše smo uverjeni, da sedanji režim vodi stranko v pogubo in da bo s tem kompromitirana narodno-napredna ideja sama, koje neomeđevani prapor je vedno visoko dvigal ravno — »Slov. Narod«. Od tega bi imeli v prvi vrsti korist naš politični nasprotniki, protivniki naše vzvišene ideje. Odpor proti kvarnemu režimu je znak zdrave reakcije, ki daje upanje na boljšo bodočnost. Ta reakcija hoče ravno preprečiti sicer neliberalni triumf naših političnih nasprotnikov. Zato pravimo, ako ni mogoče doseči ozdravljenja v oficielni JDS slovenskega dela našega naroda, dolžni smo sebi in svoji vesti, da zberemo vse, kar misli pošteno, kar iskreno čuti res nacionalno in napredno, v trdno in zdravo organizacijo. To je naše odkrito priznanje, ki ga od vsega početka nismo prikrivali.

— Zakaj se mora Slovenija razdeliti? Na to vprašanje je odgovoril na svojem shodu v Slovenski Bistrici posl. dr. Kukovec, ki je izvajal med drugim: »Popolnoma stvarni razlogi govore za to, da se naj izpelje, kar glede določitve upravnih in samoupravnih enot zakon predpisu-

jejo. Dočim je n. pr. v mirnih časih vsaka deželna vlada vsako leto revidirala vsa okrajna glavarstva po strokovnjakih, čuli smo te dni, da po vojski še nikdo ni revidiral naših okrajnih glavarstev. To je zelo neprijetna stvar... Če Ljubljana tega ne zmore, zakaj razvzemati razburjenje zaradi ustanovitve upravnega centra v Mariboru? Videli smo, kako očitki so se izrekli n. pr. v upravi zdravstva, da je bilo v Ljubljani več slug in sploh nastavljenega osebja v bolnici nego bolnikov. Tako najdemo na vseh poljih nedostatke, ki so razumljivi... Zavrniti moram tudi v nekem listu izraženo mnenje, da nas morajo Ljubljanci varovati pred nemško nevarnostjo s tem, da so zoper deljeno samoupravo... Če smo hoteli, da ti kraji nam pripadajo, morali smo hoteli tudi ljudstvo. In kak razložek, če se oglasi kak nemški zastopnik v Mariboru ali v Ljubljani v oblastni skupščini? Ljubljanci naj gledajo v svoji skupščini na svoje Kočevce, mi bomo pa pri nas na svoje Apačane... Priobčujemo dr. Kukovecova izvajanja brez komentarja, dasi nam sil v pero pikra kritika v marsikaterem oziru neumestnih govorov predsednikov demokratske stranke v Sloveniji.

— Proti kralju je vsakdo, ki ne priznava, da je sedanja naša ustava višek državniške modrosti in »noli me tangere« za vsakogar, ki hoče biti pripravičen Jugosloven in pošten državljan. To je z vso resnostjo konstatiral dr. Kukovec na shodu v Slovenski Bistrici, rekoč: »Iz tega vidimo, na kakšno polje se spuščajo nehoti naši revizionisti, namreč v borbo proti kralju, kar more vse naše državno življenje za dolgo dobo le zastrupiti.« Mnenja smo, da je skrajno neokusno, ako se vzvišena vladarjeva oseba na tak način vlač v blato dnevnih političnih borbe.

— Koroški Nemci ob obletnici plebiscita. Iz Celovca nam poročajo, da so koroški Nemci drugo obletnico koroškega plebiscita proslavili z velikanskim pompom. Trgovine v mestu so bile zaprte. Delo je moralo počivati ter pod pritiskom »Heimatsdienst« je moral vsak razohesiti zastave in okna okrasiti. V Velikovicu so koroški Nemci priredili veliko zborovanje, katerega se je udeležila tudi duhovščina. Pred zborovanjem je bila na trgu maša. Na zborovanju so razni govorniki nastopili proti Jugoslovenom. Zborovalci pa so končno sprejeli neko resolucijo, ki določa smernice za »Koroško deželno politiko« in ki naglašava večno zvestobo svobodni in nedeljeni Koroški. Dalje pa so sklenili, da začne delovati za narodni sporazum na Koroškem. (2)

— Važno za trgovce in industrijalce. Na svoje posredovanje je trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani dobila danes, dne 12. oktobra sledečo brzojavko: »Na Vaš telegram od 10. oktobra ukazano odhodu, da tudi za prispelo trgovsko blago izda dovoljenje samo za uvoz brez pravice za nakup deviz.« Generalni inšpektor Jakovljevič. I. Br. 18220.

— Za II. podpredsednika izpraševalne komisije za pravnoizodovinski državni izpit na našem vsenčistiškem je imenovan profesor pravne fakultete dr. Golubič Krek.

— Inženjerski izpit je z odličnim vspehom položil na gozdarski fakulteti v Zagrebu g. Jože Stimec iz Ljubljane.

— Iz zdravniške službe. Pri zdravstveni upravi okrajnega glavarstva v Mariboru razpisuje se mesto zdravstvenega nadzornika, ki bo poverjen z dolžnostmi ravnatelja splošne bolnice v Mariboru, v bolnici v Celju pa mesto asistenta na kirurški oddelku. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— Nadzorstvo obrtnih nadalevalnih šol. Ker je dosedanji nadzornik obrtnih nadalevalnih šol v Sloveniji g. univ. prof. inž. Jaroslav Foerster odložil nadzorstvo, je oddelek ministrstva trgovine in industrije imenoval g. Mihaela Presla, prof. na Tehniški srednji šoli v Ljubljani, za nadzornika navedenih šol.

— Podpora jugoslovenski akademiji v Zagrebu. Ministrstvo prosvete je dovolilo jugoslovenski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu podporu v znesku 45.000 dinarjev.

— Sestanek poštinih nameštencev. V Zagrebu se je 8. t. m. sestala konferenca delegatov poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev iz Beograda, Ljubljane, Novoga Sada, Sarajeva, Splita in Zagreba. Ki je razpravljala o povznanju draginskih doklad. Vsi delegati so se načelno strinjali, da mora biti vprašanje o povznanju dokladov nemudoma rešeno. Konferenca je odstopila v stik z drugimi organizacijami državnih nameštencev, pred vsem z železničarji. V tem smislu je bila sprejeta naslednja resolucija: 1.) Da je od povznanja poštne takse 23. septembra država dobila

70 milijonov dinarjev dohodnine, da pa ni izboljšala materialnega položaja vseh uslužbencev. Zato zahteva (konferenca), da se vsa dohodnina od povznanja poštne takse v celoti izloči za izboljšanje materialnega položaja uslužbencev. 2.) Da v celoti vztraja na resoluciji z dne 23. avg. t. l. in zahteva, da pride kot prva točka dnevnega reda v parlamentu vprašanje o povznanju draginskih dokladov in ukinjenju maksimiranja dokladov nižjih poštno-telefonskih uslužbencev. Konferenca opozarja merodajne faktorje na točko 8. resolucije z dne 23. avgusta t. l., da si poštni uslužbenci pridružijo uveljavljanje svojih zahtev, ako vlada ne bo ugodila njihovim željam.

— Prošnje za štipendije. Ministrstvo prosvete je odredilo z odlokom z dne 4. oktobra 1922, P. br. 5937, da se prošnje za štipendije slušateljcev univerze in visokih šol vložijo po izvršenem vpisu pri pristojnem rektoratu, ki prošnje predloži pokrajinski upravi. Prošnje morajo biti opremljene s potrebnimi dokumenti.

— V Južno Srbijo je baje premeščenih, kakor poročajo listi, okrog 100 finančnih preglednikov iz Slovenije. Če je ta vest resnična, ne vemo, res pa je, da je Martin Jezernik, finančni preglednik pri Sv. Lovrencu na Pohorju, premeščen v Caribrod na bolgarski meji.

— Iz sovjetske Rusije se je po dolgem času zopet oglašil Rudolf Krašna, nekak g. kavarnarja Krapeca. Pisma so pisana meseca aprila in junija in so prispela včeraj v Ljubljano. Krašna izraža nado, da ga boljševiki vendarle izpuste in mu dovolijo povratek v domovino. V tem slučaju bo potoval preko Rige in Stettina. Za pot do Rige bo potreboval 800 milijonov rubljev. Na pismu, došlem v Ljubljano, je bilo znamk za — 80.000 rubljev.

— Iz Krškega nam pišejo: List za listom pada. Ze zopet je iztrgala iz vrst naših akademikov kruta smrt nadebudnega mladjenca medicina Frana Papsta, sinadica nadrevidenta južne železnice v Ljubljani g. Fran Papsta. V torek popoldne so ga položili v Krškem k večnemu počitku. Od vseh krajev so prispeli njegovi sorodniki in prijatelji, da se poslovijo od draga jim prijatelja. Saj je bil pokolnik ljubljencev vseh, ki so ga poznali, zvest naprednjak in navdušen Sokol. To je pričal tudi njegov pogreb. Pred krsto je stopala goba sokolskega društva iz Krškega, nato odposlanci akademskih društev iz Ljubljane v venci in za krsto dolga vrsta ljudi. Na pokopališču so dvignili krsto akademiki ter jo položili v njegov prebrano izkopani grob. Ob odprtem grobu so se poslovili od svojega tovariša predsednika družbe jugoslov. medicincev J. Pirca, stud. med. zastopnik J. N. A. »Jadrana« Branko Goslar, cand. iur., in v imenu njegovih številnih prijateljev Josip Kregar, stud. med. Pevci pa so zapeli žalostinke in sleherno oko je bilo rosnno, ko je domača zemlja zasula njegov sveži grob. Bodí mu ohranjen trajen spomin!

— Zahvala. Povodom mojega štiridesetletnega delavnega jubileja mi je došlo od raznih strani toliko priskrbičestih čestitk in voščil, da mi je nemogoče, zahvaliti se vsakemu posebej. Zato izrekam tem potom svojo iskreno zahvalo vsem onim, ki so se me ob tej priliki spomnili na kakršenkoli način. Osobito zahvalo naj prejme zastopnik upravnega sveta Strojnih tovarov in livarn g. ravnatelj Tosti, g. ravnatelj našega podjetja Ing. Bonceli, gg. predstojniki, tovariši in gg. tovarišice vseh obratov našega podjetja, moji kolegi in prijatelji v Ljubljani, na Jesenicah in drugod. Zahvaljujem se tudi tople za vse darove, ki so mi ob jubileju došli, izmed katerih mi je posebno drag umetniški dar mojih ožjih zvonarskih sodelavcev, in sicer ne toliko zaradi njegove vrednosti, kolikor zaradi velike priskrbičnosti, s katero mi je bil podan. — Karol Krusič.

— Za kadilce cigar. Po nalogu uprave državnih monopolov v Beogradu znanstvenje ravnateljstvo tobakne tovarne od časa do časa fabrikacijo cigar in je vsled male izdelave primorano odpustiti nestalno delavstvo. Vzrok zmanjšanja fabrikacije cigar baje tiži v tem, da je zaloga cigar, posebno pa manj finih, v tovarni tako velika, da bo zadostovala za par let. Sluši pa se od drugih strani, da kadilce na deželi ne dobi toliko cigar, kolikor bi jih hotel. Iz tega bi se dalo sklepati, da se cigar zato tako malo prodaja, ker jih je premalo v malih zalogah in ne pa zato, ker so predrage. Glede cen pač ne moremo trditi, da so pretirane, ako primerjamo cene cigar s cenami dragih naših pridelkov in izdelkov. Cigara se je v primeri s predvojnjo ceno podražila približno pedesetkrat, dočim so se drugi naši izdelki in pridelki podražili sto in še večkrat. Pomisliti je treba še to, da je država primorana surovine za cigare kupovati izključno v inozemstvu (Holandija). Ker se je o tem težko prepričati, če je resnica, da pri manjkaju na deželi cigar, bi bilo umestno, da bi kadilci o tej zadevi v časopisju razvili debato in pozvali merodajne oblasti, da se temu nedostatku odpomore. Kajti le s tem bi se na eni strani zadovoljilo kadilce, na drugi pa pomoglo revnim delavcem, ki so službo izgubili, do kruha.

— Oddaja zgradbe barake. Dne 16. okt. t. l. ob 11. uri dopoldne se vrši pri Inženirskem odelenu komande IV. armijske oblasti v Zagrebu (Jezuitski trg 4) druga pismena oteralna licitacija za zgradbo barake v Vrapču pri Zagrebu. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Automobil Škofja Loka - Železniki. Radi elementarnih nezdov v Sorški dolini se je morala prekiniti na avtomobilni progi iz Škofje Loke v Železnike vožnja od Selca do Železnikov, avto pa obratuje tudi nadalje od kolodvorja Škofja Loka do Selca in sicer po dosedanjem voznem redu. Odpade le vožnja od večernega vlaka v Selce. Pričakovati je, da bo redni promet do Železnikov zopet vzpostavljen koncem prihodnjega tedna.

— Zdravilišče v Topolšici. Radi potrebnih adaptacij zdraviliških objektov v Topolšici je Zdravstveni odtsek za Slovenijo odredil, da se do nadaljnjega ustavi sprejemanje novih bolnikov v sanatorij.

— Izložba časopisov v Mariboru. Klub mariborskih novinarjev priredi v kratkem razstavo vseh časopisov, ki izhajajo v Jugoslaviji. Na izložbi bodo razstavljeni vsi slovenski, srbskohrvatski, češkoslovaški, nemški, madžarski in turški listi, ki izhajajo na teritoriju naše kraljevine.

— Število izselencev v Ameriko pada. Glasom poročil iz Newyorka od prvega julija, odkar je nova kvota o doseljencih stopila v veljavo, število izselencev iz Evrope v Ameriko vidno pada. Tiste države, katere so dosedaj dale znaten del izselencev, so razven Italije izčrpale komaj eno petino dovoljene kvote. Po mnenju doseljenec komisije je padanje števila izselencev pripisovati nesigurnim delavskim razmeram in prepovedi alkohola. Razven tega se brezposelnost, ki je pred meseci še zelo resno ogrožala Evropo, sedaj v znatni meri omiljuje. To da daje Italija največji kontingent izselencev — vsako leto se izseli 400.000 ljudi, kaže v svetli luči socialne razmere fašistične Italije. Zanimivo je, da se je iz Anglije od dovoljenih 15460 oseb izselilo samo 1894. Nemčija pa od kvote 13521 samo 910 izselencev.

— Francoski krompir v Sloveniji. Zadnji čas kroži po slovenskih časnikih oglas trdke Lavrič in Cie., 1. Rue de la pierre large, Strassbourg, v katerem ponuja francoski krompir po 25 frankov za 100 kg franco Jesenice. To odgovarja po današnjem kurzu 280 K za 1 kg. Neverjetno je, da je v Sloveniji, ki je tako bogata krompirja, da se ga je vedno v stotinah vagonov izvažala v Italijo, Francijo in drugam, zdaj cena nad 60 odstotkov višja od francoskega krompirja! To je tem bolj čudno, ker so tam pridelovalni stroški vsled visoke valute veliko večji kot v Sloveniji. Upamo, da bo prvi uvoz francoskega krompirja takoj povzročil padanje cen, kar bi bilo zelo želeno. Kakor vemo, je trdka I. Lavrič in Cie., Strassbourg, letošnjo pomlad izvozila iz Slovenije na Francosko ca. 100 vagonov krompirja. Krompir, ki ga ponuja, je potemtakem najbrže slovenskega izvora. Odgojen z delavci, ki so plačani v frankih, pridelan od kmeta, ki živi v francoski valuti in ki plačuje davke v frankih in vključ vsemu temu ter vključ visokim transportnim stroškom iz Slovenije v Francijo in iz Francije zopet v Slovenijo, je francoski krompir cenejši kot naš domači pridelek.

— Cvetje v jeseni. Prijateljica našega lista ga. Mira Jeruc nam je poslala veljico lepo razcvetelo jabolano. Pač zelo zanimiv pojav v tem deževnem času.

— Težka nesreča. Poljski dninarci Rozalij Jemec iz Podkrajine pri Radcahu je padel pri prešavljanju vina težak tramo na glavno in jo smrtonosno poškodoval. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Najdene stvari. Učenci I. m. deške osnovne šole so našli zadnje čase telet stvari: naočnik (ščipalnik), pred cerkvijo Sreca Jezusovega. — Tobakira z letnico 1876 pred učiteljskim na Resljevci cesti. — Zenska ročna torbica pred južnim kolodvorom. V njej se nahajala nekoliko drobitja, par poštinih prejemnic stanovanjskega fonda in legitimacija za prosto vožnjo iz Ljubljane do Dunaja. Vse najdene stvari se dobe pri vodstvu deške osnovne šole na Ledinji.

— Zagoneten padeč. Žena krojaškega mojstra Z. na Poljanski cesti je v nedeljo popoldne zvezala skupaj tri rjuhe in se spustila skozi okno na dvorišče. Ena rjuha se je pa utrgala in je nesrečnica padla na kamnito tla. Pri padcu si je zlomila nogo in tudi je zadobila več notranjih poškodb. Sodi se, da se je nesrečnica momentano zmesala.

— Vodna katastrofa v Selcih. Iz Selca nad Škofjo Loko nam poročajo: Radi neprenehoma trajajočega deževja so se nad Selcem utrgele cele plasti hrbov in se vdrle v dolino. Prebivalstvo, ki trpi ogromno škodo, je skoro odrezano od sveta. Voda je nanesla ogromno množico pomoljenega drevja in hlovdov v dolino. Več hiš je drevčeva voda podrla in podslala, vendar človeških žrtev k sreči dosedaj še ni javiti. Mnogo glav goveje živine in prašičev je pa utonilo v Sorl. Ljudstvo se nahaja v strahoviti paniki. Čevljariju Štefanu Čenčiču je voda odnesla celo barako z vsemi pridelki. Ivanu Kopčevarju, trgovcu v Selcih, se je podrla nanovo postavljena trgovina. Tudi bližnja vas Studeno je strahovito prizadeta. Na pomoč je bilo poklicano vojaštvo.

— Umobolnik — špekulant. Pretekli teden je bil na kolodvoru zaloten umobolnik Hippel iz hiralnice, kateri je ponujal na prodaj hiralnični premog, ki ga je vozil s kolodvoru. Premog je zamenjal za požirek »dobre kaplice«. Čudno je, zakaj se pušča jo umobolniki brez vsakega nadzorstva.

— Vlom. Na Vodnikovem trgu je bilo v noči 8. oktobra vlomljeno v barako Franc Bernota. Vlomilci so odnesli raznih predmetov za 6000 kron.

— Tatvine koles. Na Zaloški cesti je bilo krojaču Josipu Kmetiču ukradeno 3 krom vredno kolo. — Mitariju Franu Zavrniku je bilo pred Figovcevo gostilno v Dunajski cesti odpeljano 5000 K vredno kolo znanke »Adler«. Juliju Šušteršiču, ugovodji pri J. Č. Kotar v Wolfovi ulici, je bilo pa izpred trgovine ukradeno 3000 K vredno kolo znanke Puch. Kakor je videti, delujejo kolesarski tatovi z uspehom. — Tatvine. Zidarskemu pomočniku Franu Arčanu je bilo izpred gostilne »St. 6« na Dunajski cesti odpeljano 5200 K vredno kolo. — Na Brdu je nekdo v sladkem spanju pod kozolcem spečemu Antonu Sparovcu izmaknil listnico a 500 K.

Najnovejša poročila. Sporazum v Mudaniji dosežen.

— Pariz, 11. oktobra. (Izv.) »Agence Havas« danes objavlja točke sporazuma, doseženega na vojaški konferenci med zavezniki, Grško in Turško. Zadevni protokol je bil snoči ob 6. podpisani. Protokol je bil izročen izmet paši ter določa:

1. Izpraznitev Trakije od strani grške vojske v roku 14 dni.
2. Grške civilne oblasti in grška žandarmerija imajo tudi zapustiti Trakijo.
3. Po izpraznitvi Trakije po grških oblasteh prevzame deželo v upravo zavezniška komisija in jo izroči turškim oblastem.
4. To se ima izvršiti tekom 30 dni.
5. Vlada v Angori lahko v Trakiji namesti svojo žandarmerijo, katere moč angorska vlada lahko poljubno določa.

6. Izpraznitev Trakije po Grkih in izročitev Turški se ima izvršiti pod kontrolo medzavezniške komisije.
7. Za vzdrževanje javnega reda so določeni kontingenti zavezniških čet.
8. Zavezniške čete imajo skrbeti in ščititi narodne manjšine v Trakiji.
9. Neutrlna cona okoli Canaka se določi po medzavezniški komisiji, v kateri je tudi zastopnik Turške.

— London, 11. oktobra. (Reuter) Iz Carigrada javljajo, da so se Grki zelo upirali podpisati protokol sporazuma v Mudaniji. Pričujoči ostali določbe odreja sporazum, sklenjen v Mudaniji da mora znašati turška žandarmerija največ 8000 mož. Zavezniki upostavijo ob Marici varnostni kordon. Ob Dardanelah teče 15 km široka nevtrlna cona. Turške čete se imajo umakniti za črto te nevtralne cone.

fonz, vojvoda Genovski in general Poch. Potujejo v Bukarešto, kjer se udeležijo svečanega kronanja romunskega kralja.

UPOR GRŠKIH ČET V JEDRENIJU.

— Berlin 11. oktobra. Iz Aten poročajo, da so začele grške čete v Jedrenju ropati. Razbijajo trgovine in izvršujejo nasilje nad častniki, ki so jih nekaj že ubili. Vojstvo drvi z rdečimi zastavami po mestu in prepeva boljševiške pesmi. Poročilo iz Sofije pravi, da beže prebivalci vzhodne Trakije čez bolgarsko mejo, da se izognejo izgrediv grškega vojaštva. Med begunci niso samo Bolgari, temveč tudi Turki, Judje in Grki. Vlada je v veliki zaskrbi glede preskrbe beguncev.

RUDARSKA KRIZA NA ČEŠKEM.

— Moravska Ostrava, 11. oktobra. Danes se je tu vršila konferenca prometnega sveta, ki je sklenila preskrbovati po potrebi s premožnostmi in druge podobne institucije. Elektrarne lahko delajo v svrhu preskrbe z energijo vodovodov in osvetlitve občin in drugih neobhodnih institutov brez ovir.

DUNAJSKI PARLAMENT IN FINANČNI NAČRTI.

— Dunaj, 12. okt. (Izv.) Včeraj ob 4. popoldne je pričel odbor za zunanje zadeve razpravo o finančnem načrtu za gospodarsko in finančno obnovo Avstrije, kakor je bil sprejet na skupščini Društva narodov v Ženevi. Poročilo finančnega odbora vsebuje o sanacijskem programu te točke:

- 1.) Potrebne odredbe za vzpostavitev ravnotežja v državnem proračunu.
- 2.) Primanjkljaj proračuna se določa v zlati valuti.
- 3.) Vprašanje garancij, ki jih ima dati Avstrija za posojilo.
- 4.) Ustanovitve nove emisijske banke.
- 5.) Kritje primanjkljaja v prehodni dobi, in
- 6.) Vprašanje finančne kontrole.

SIJAVKA VSEUCILISKIH DOCENTOV V VARŠAVI.

— Varšava, 11. oktobra. Docenti varšavske politične šole so začeli vsled slabega materialnega položaja stavkati.

KONZORCIJ ZA PODPORO DUNAJSKI UNIVERZI.

— Dunaj, 11. septembra. Kakor poroča »N. W. Abendblatt« iz Rima, je izdal bivši ministrski predsednik Nitti na vse plemenite meščane severnoameriške unije, pred vsem pa na senat ameriških univerz poziv, v katerem predlaga ustanovitev konzorcija, ki bi stalno podpiral dunajsko univerzo, katere naučenost delovanju je storila St. Germainova mirovna pogodba mnogo škodo. Obvezna desetletna podpora naj bi znašala letno 400.000 dolarjev.

ARETACIJA GRŠKEGA GENERALA.

— London, 11. oktobra. (Reuter) Po poročilih iz Aten je bil zaradi neuspehov v Mali Aziji aretiran general Hagenstis. Pride pred sodišče.

Borzna poročila.

— Zagreb, 12. okt. (Izv.) Zaključek: Devize: Curih 11.75, 11.85, Pariz 4.785, 4.835, London 27.650, 28.150, Berlin 2.45, 2.75, Dunaj 0.084, 0.089, Praga 223.50, 226.50, Milan 270.—, 274.—, Newyork 62.50, 62.50, Budimpešta 2.41, 2.71. Valute: dolarji 61.50, 62.50, lira 2.66, 2.70, češka krona 220.50, 223.50, nemška marka 2.50.—, funt sterling 273.50, 278.50, napoleondor 235.—, 245.—, švicarski frank 11.65, 11.75, francoski frank 4.735, 4.785.

— Curih, 12. okt. (Izv.) Današnja predborza. Zagreb 2.955, Berlin 0.205, Budimpešta 0.2175, Dunaj 0.0067, Praga 17.90, Milan 22.85, London 23.74, Pariz 40.45, Newyork 5.348.

— Curih, 11. okt. (Preko Dunaja.) Zagreb 2.05, Berlin 0.2075, Praga 18.09, Milan 22.826, Pariz 40.426, London 23.721, Newyork 5.348.

— Trst, 11. okt. Beograd 36.—, Berlin 0.84, London 104.—, Praga 80.50, Pariz 177.25, Newyork 23.45, Curih 438.15.

— Praga, 11. okt. Beograd 44.50, Berlin 1.10, Milan 126.—, London 132.—, Newyork 30.—, Pariz 286.—, Curih 560.—.

— Berlin, 11. okt. Beograd 4100.—, Milan 11.175, London 11.800.—, Praga 8700.—, Pariz 19.900.—, Newyork 2600.—, Curih 49.900.—.

— Dunaj, 11. okt. Devize: Zagreb 279.75, 280.25, Beograd 1119.—, 1121.—, Praga 2547.—, 2563.—, Curih 13.785.—, 13.815.—. Valute: dinarji 1104.—, 1108.—, češke krone 2535.—, 2545.—, švicarski franki 13.690.—, 13.750.—.

Sokolstvo.

— Dramatični odsek Sokola Mosto ponovi na splošno željo veseloigrar: »V Ljubljano jo dajmo!« v nedeljo dne 15. t. m. ob pol 20. v telovadnici na Selu. Zdravo!

Turistika in šport.

— Planinski koledar za leto 1923 izide sredi novembra ter se bo razposlal vsem lanskim naročnikom. V slučaju, da je kateri spremenil bivališče ali če ne reflektira na koledar, naj blagovoli to naznaniti založništvu v Mariboru. Vsled pošiljanja na stari naslov in nesprejetja koledarja se ga je mnogo poizkušilo, kar je, ako se prišteje še številne sprejete neplačane izdave, pri sedanjih visokih cenah za tisk in poštnino, občutna škoda. Cena se je morala zvišati na 6.50 dinarjev, s poštnino na 7 dinarjev, kar naj blagovoli vzeti cenj. Dosedanji naročniki na znanje. Upamo, da nam ostanejo vsi dosedanj naročniki tudi to leto zvesti in pridobijo mnogo novih odjemalcev med člani in nečlani, ker bi bili sicer vsled zadnjih neuspehov primorani smatrati letnik 1923 kot zadnjo izdajo.

— S. K. Jadran sklicuje v četrtek, dne 12. t. m. sestanek nogometne sekcije pri »Sodoku«. Udeležba obvezna.

Društvene vesti.

— Društvo »Soča« naznanja, da je ministrstvo za socialno politiko ugodilo društveni prošnji ter naročilo zbiranje prijav za vojno odškodnino jugoslovanskih državljanov. Zbog tega veljajo predpisi, ki določajo način prijave za srbijanske državljane, tudi za vse druge. Prijave morajo biti torej potrjene ali sodniško ali od lastnorodno podpisanih priči in seveda sestavljene kolikor mogoče vestno. Prijavam je priložiti tudi druge dokazne listine, najbolje v poverjenem prepisu (kot krstni list, domovnica itd.). — Rok, naznanjen s 15. oktobrom 1922, ne velja za te prijave in je podaljšan. — Ker je prijave, zbrane po našem društvu, vsled tega nekoliko dopolnili, opozarjamo naše člane, da to izvršijo tekom meseca oktobra. Članom, ki stanujejo izven Ljubljane, vrne društvo prijave v svrhu dopolnitve. Dotični razglas ministrstva za socialno politiko se glasi: »Ministrstvo za socialno politiko zbira podatke o škodi, ki so jo pretrpeli naši državljani v vojnem času na ozemlju, ki je po rapski pogodbi pripadlo Italiji. Kakor tudi o škodi, ki je bila povzročena našim državljanom na ozemlju, ki ga je zasedla Italija, po političnih represalijah (nasilstvu). Vsi, ki niso še prijavili svoje škode, naj store to natančno in vestno najkasneje do 13. oktobra 1922 in sicer potom pokrajinskih uprav, v Srbiji in Crni gori pa direktno pri ministrstvu za socialno politiko. Prijave morajo biti sodniško ali pa po od priči lastnorodno podpisanih izjavah potrjene. K izjavam morajo biti priloženi tudi dokazni podatki in dokumenti (n. pr. domovnica, krstni list itd.).

— Čeljarska zadruga za Ljubljano in okolice naznanja, da se vrši v nedeljo 15. oktobra t. l. njen letni občni zbor za l. 1921. v restavraciji g. Mrakovca, Rimska cesta št. 4. Začetek točno ob 9. dopoldne, ako pa ob 9. ne bo sklopeten, se vrši v istih prostorih ob 10. ob vsakem številu članov. Vsled dnevnega reda in cenika se proš, da se ga. g. člani sigurno udeležijo.

— Kongres jugoslovanskih arheologov v Beogradu. V nedeljo se je pričel v Beogradu kongres jugoslovanskih arheologov. Glavna točka na kongresu je razprava o zakonskem načrtu o varstvu starin. Na kongres so došli predstavitelji muzejev iz Sarajeva, Zagreba, Ljubljane, Splita, Maribora, Knina, Ptuja in Skoplja. Izmed Slovencev se udeležujejo kongresa dr. Mantuani, ravnatelj muzeja, dr. Niko Zupanič, ravnatelj etnografskega muzeja, vseučiliški profesor dr. Vojislav Molč in arheolog dr. Stele, vsi iz Ljubljane, dr. Skrabar, dr. Travnar in dr. Saria, arheologi iz Ptuja, in prof. Kovačič iz Maribora.

— Kongres stavbenikov se je vršil dne 24. septembra t. l. v Zagrebu. Kongresu so prisostvovali delegati iz Ljubljane, Maribora, Celja, Splita, Sarajeva, Osjeka, Sušaka in Zagreba, dočim so stavbeniki iz Skoplja, Novega Sada in Pariza poslali brzojavne pozdrave. Po pozdravnem govoru predsednika g. Miladinovića (Sarajevo) v katerem je toplo pozdravil novoustanovljene sekcije Sušak, Novi Sad in Skopje, je poročal tajnik g. Freudenreich o delu in organizaciji Udruženja graditeljev, kakor tudi o stanju graditeljstva v naši državi. Zanimiva je konstatcija, da se je gradbena delavnost v enem letu podvojila, da so se pa tudi cene materiala in plače delavskih moči istotako podvojile. Z odobravanjem je bilo sprejeto poročilo odbora za izdajo koledarja »Graditelji«, poročal je g. Kavčič, nakar se je sklenilo pričeti z izdavanjem periodičnega časopisa, ki naj poda jasno sliko o stanju graditeljstva v naši domovini. Po podanem absolutoriju dosedanjemu odboru je bil za predsednika izvoljen g. Vidman (Sušak) za podpredsednika g. Miladinovič (Sarajevo), za tajnika g. Mandič, za blagajnika g. Ma-

ravec (vsi iz Sarajeva) za odbornike g. Bendik (Zagreb), Graf (Osijek), Žagar (Split), Bricelj (Ljubljana) in za revizorje g. Horvat (Sarajevo) in Breuer (Ljubljana). Prihodnji kongres stavbenikov se vrši v Beogradu. Enoglasno je bila sprejeta resolucija, s katero graditelji nujno zahtevajo, da se uredi enotni obrtni zakon, kajti sedaj obstoji za gradbeno stroko 5 raznih zakonov, ki niso samo med seboj zelo različni, temveč naravnost protislovni. Enoglasno se tudi sklene, da se vse zgradbe na Sušaku ev. Reki, prepuste samo stavbenikom in obrtnikom iz Sušaka, ker vlada tam popolen zastoj v stavbeni stroki vsled nesrečnega položaja Sušaka. Na skupščini je zelo zanimivo predaval g. Mandič (Sarajevo).

Razne stvari.

• 54 let ni spal! Pred kratkim je umrl v Pittsburghu Viljam Varner, ki ni spal 54 let. Zdravniki so dolgo delali z njim poizkuse in opazovanja. Varner je ponoči ležal, spalec pa ga ni nikoli obšel. Zdravniki so konstatirali, da je to posledica nesrečnega slučaja, pri katerem si je Varner že pred 54 leti pokvaril možgane. In vendar je živel 86 let.

• Tatovi bilijonov. Naši gospodje tatovi so resnično reveži. Če znaša ukradena vsota več kakor nekaj stotisočev, je to že veliko in za to mora biti vložilec še rati-niran tip višjega razreda. V tem pogledu tatovi na Ruskem naše daleko nadkrikujejo. Seveda se pri tem oziroja na vrednost valute in se sploh ne lotijo posla pod 10 milijoni. Tako poroča »Ratočaja Moskva«, da so bili v Moskvi prijeti tatovi, ki so pravi dvema mesecema ukradli nekemu Novickiju 10.000.000.000 rubljev (10 milijard). Zakoncema Urban pa je bilo poleg obleke in perila ukradeno 2.000.000.000 rubljev.

• Nova dijamantna polja odkrita v Južni Afriki. V zapadnem delu dežele Bečuana, ne daleč od nekdanjega nemškega jugozapadnega afriškega ozemlja, so našli v zadnjih tednih obsežna dijamantna polja, ki prekašajo znano ozemlje v Kimberleyu. Našli so kamne do 20 karatov teže. Dežela pa je radi pomanjkanja vode težko dostopna.

• Baron Ungern živ. »Noveje Vremja« prinaša vest, da je znani baron Ungern-Sternberg, o katerem so poročali sovjetski časopisi, da je bil lansko leto kot glavni antilobševski čet na Daljnem Vzhodu Vjet in v Novo - Nikolajevsku ustreljen, se vedno živ. Baje se mu je posrečilo zamenjati priimek s svojim pomočnikom, ki je bil obsojen na smrt in pred kaznijo priznal, da on ni baron Ungern. Pravi baron se je oženil z neko kitajsko princico in je te dni poslal pismo svojim sorodnikom.

Darila.

— Družba sv. CM. v Ljubljani je pre-jela svoto D 258.25, katero sta zbrala od-bora moške in ženske šenipeterske podru-žnice v Ljubljani o priliki godovanja pred-sednice g. Mihale Segove. V isti nam-en so darovali veseli svatje pri Zupan-čiču D 31.25. — G. Naglav iz Trbovelj je nabral na zlati poroki g. oskrbnika Babiča v Breznem nad Laškom za CM. družbo D 85. Ciril - Metodova družba se iskreno zahvaljuje rodoljubnim darovalcem z žello, da bi se o vsaki žalostni in veseli priliki spominjali Slovenci naše obrambne družbe. — G. dr. Ivan Dimnik je daroval hrastinški-ma in dolski CM. podružnici 1500 K radi obljube, da podari omenjenim podružnicam to svoto, ako ga dr. Kramer toži.

— Darilo. V počastje spomina po-kojnega polkovnika Josipa Milavca je daro-val g. dr. Ivan Eržen, zobozdravnik v Kranju »Dijaški kuhinji in Kranju« 400 K.

— Uprava našega lista je prejela za Ciril Metodovo družbo. GG. Fran in Roza Krapež darujeta Din. 200 mesto venca na grob pok. predsed. Kavčnika. — Anton Aškerčev spomenik. Djačka četa v Celju zbirko Din. 78.75 (Glasom nabiralne pole). Srčna hvala.

— Jugoslovensko Matice. V imenu gđa. Orožna daruje dr. Anton Svigeli Din. 50.—. Srčna hvala!

— Ostlepe vojake (Društvo starih). Obitelj Kurentova daruje 50 D v spomin g. Weinbergerja, revit. juž. železnice.

— Ubogo rodbino: J. F. K. daruje 10 D. Srčna hvala!

Poizvedbe.

— Kdo sprejme v službo revnega. a pridnega mladeniča, ki je večer pisarniškega in ameriškega knjigovodstva ter kore-spondence v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem in italijanskem jeziku? Pojasnila daje uredništvo.

— Izgubljene rokavice. Včeraj so bile pri zadnji kino predstavi v Kino Tivoli izgubljene rjave, še nove rokavice. Pošte-ni najditelj naj jih odda pri kino blagajni.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
Valentin Konitar.

Amerika odklanja vsak kredit Evropi.

— Washington, 12. oktobra. (Izv.) Vlada ameriških Zedinjenih držav je iz-ročila javnemu tisku obširno poročilo, v katerem opisuje gospodarsko in fi-nančno stanje Evrope in v katerem na-vaaja razloge, ki slijo Ameriko, da od-reče Evropi vsak kredit. Ameriška vlada med drugim omenja, da ni pričakovati, da bi evropske države razen Anglije mogle misliti na odplačilo dol-gov, ki jih dolgujejo Ameriki. Finan-čno stanje Evrope je kritično in ameri-ška vlada mora opozarjati tudi privat-ne finančnike, da ne investirajo svojih kapitalij v Evropi. Ameriška vlada pri-pravlja seznam vseh dolgov. Evrope tudi Amerika sedaj ne more rešiti. Da-lje opozarja vlada finančne kroge, da zasledujejo z vsjo previdnostjo nadalj-nji finančni razvoj Evrope. Ameriška vlada zapira evropskim državam po-polnoma svoj kredit.

Zedinjene države imajo terjatev okoli 10 milijard dolarjev. Dobiti imajo 4277 milijonov od Anglije, 2977 od Francije, 1648 od Italije itd. Kakor znano, noče Amerika nič slišati o kaki odpustitvi kreditov. V Ameriki so mne-nja, da ako je Evropa udarjena z ne-spametjo, da ima več vojakov pod orožjem kakor pred vojno, ako ima Francija večjo armado, kakor jo je imel kak narod preteklega stoletja v mirovnih časih, ako vsi nadaljujejo z oboroževanjem in nobena dežela ne štedi, potem si mislijo Američani, če-mu pa bi odpuščali Evropi njene dol-gove? Anglija ima terjati 1778 milio-nov funtov sterlingov. Francija jej ima plačati 557 milijonov, Italija 476. Ru-

sija 561, Belgija 94 itd. Francija je dolžna Zedinjenim državam okoli 3 milijarde dolarjev in Angliji okoli 560 milijonov funtov sterlingov. Reparacijski program Francije gre za tem, da naj Nemčija plača vse, kakor je bilo določeno. Pri tem pa Francija sama ne more odšteti Zedinjenim državam in Angliji ne kapitala in ne obresti svojih dolgov. Italija je dolžna Angliji in Zje-dinjenim državam 21 milijonov. Plačati ne more ne obresti ne kapitala. Belgi-ja je postala vojaška država. Na terito-riju avstroogrške monarhije, Rusije in enega dela Nemčije so nastale države, med katerimi jih je več nesposobnih za življenje. Te držve vojske, za kate-re sploh ne morejo pokriti stroškov. Rezultat takega ravnanja je porušenje produkcije in sistematično uničevanje kapitalij. Tako piše bivši italijanski ministrski predsednik Nitti, ki končno vzklikne: »Kdaj pride dan, ko se oba anglosaška naroda, Amerika in Angli-ja, odločita za to, da opustita vsak spor in si postavita za nalogo nov življenjski program? Potem odpustita svoje terjatve pod pogojem, da se Francija, Italija in Belgija sporazume-jo z Nemčijo in premaganimi narodi in opuste svoje nespametne in krivične zahteve, svoje neusmiljene zasedbe in svojo politiko smrti. Druge poti za re-šitev ni. Ako se hoče zadržati razpad Evrope, ki pomeni tudi globoko svetov-no krizo, ne smemo izgubljati časa, marveč treba nastopiti trdno in iskreno brez onih velikih besed in patetičnih fraz, ki so krožile za časa vojne in dan-es služijo samo za motenje duhov.

NOVE VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

— Pariz, 11. oktobra. Dopolnil »Jour-nal« poroča iz Londona, da je ministrski svet včeraj sklenil izvršiti volitve v šestih tednih, nazpopneze pa tekom dveh mesecev. Ta predlog je sprejel tudi Lloyd George. Verjetno je, da Lloyd George po novih volitvah odstopi.

— London, 12. oktobra. (Izv.) »Daily Chronicle« objavlja po informacijah, dobljenih v vodilnih vladnih kro-gih, da se še pred Božičem izvrše vo-litve v angleški parlament.

STAMBOLJSKI P. PRAGI.

Konferenca s Kiofačem za obnovo od-nošajev med Bolgarsko in Češkoslova-ško. — Odnosaji z Jugoslavijo.

— Praga, 11. okt. (Izv.) Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski je včeraj prispel v Prago, kjer je imel s senatorjem Vaclavom Kiofačem daljše konference o obnovi odnosajev med Češkoslovaško in Bolgarsko. Ministrski predsednik Stambolijski smatra sedaj za ugoden trenutek, da se oba slovan-ska naroda zblížata in da se obnove posebnosti na kulturnem polju. Stambolijski bo sprejel tudi od predsednika Masaryka v avdienci. Uredniku »Ven-kova« je dal Stambolijski daljše poro-čilo o notranjopolitičnem položaju na Bolgarskem. Glede odnosajev napram Jugoslaviji se je izjavil: »Naši odnosaji do Jugoslavije niso taki, kakor bi bili lahko. Upam pa, da pride Bolgarska tudi z Jugoslavijo v dobre stike«.

KRONSKI SVET.

— Beograd, 12. okt. (Izv.) Za dan-es zvečer je naznanjen prihod kne-ginje Jelene in kneza Arzena v Beo-grad. Jutri v petek 13. t. m. se vrši kronski svet, da razpravlja o sporu s kraljevičem Giorgijem.

DRŽAVNI SVET.

— Beograd, 12. oktobra. (Izvirno.) Vče-raj dopoldne so člani državnega sveta po-ložili prisego. Po svečani prisegi je sledila seja, na kateri so razpravljali o vrstnem redu posamičnih državnih svetnikov. Glede določitve vrstnega reda je merodajno šte-velo službenih let in pa funkcije, ki jih je dotični državni svetnik opravljal v javnem življenju.

VPRAŠANJE JAVORINE UGODNO REŠENO ZA ČEŠKOSLOVAŠKO.

— Praga, 12. oktobra. (Izv.) Po poročilu »Narodnih Listov« iz Pariza je vprašanje Javorine ugodno rešeno za Češkoslovaško republiko.

KRONANJE ROMUNSKEGA KRALJA. ODHOD KRALJICE MARIJE V BUKAREŠTO.

— Beograd, 12. okt. (Izv.) Snoči ob 10. se je kraljica Marija v spremst-vo kralja in princa Pavla s posebno la-djo odpeljala po Donavi. Kralj je spremljal kraljico do Turn - Severina, na kar se je danes povrnil. Kraljica Ma-rija in princ Pavle se udeležita sveča-nosti povodom kronanja romunskega kralja Ferdinanda dne 15. t. m.

— Zagreb, 12. okt. (Izv.) Včeraj dopoldne so se peljali z orient expres-som vojvoda Yorški, španski infant Al-

Gospodična

Je učiteljica ali učiteljico v svrhu na-čelnega podučevanja klavirja. Ponud-ba pod »Klavir 8618« na upravo Slov. Naroda. 8618

Gospodična

Je pisarniške prakse želj preme-ti dandane mesto; gre tudi na de-jo. Ponudbe pod »Brez cilja 8615« upravo Slov. Naroda. 8615

Dam stanovanje

Novi vili, kuhinja in soba, hišniku, ki l opravlja vrtarska dela. — Pismene ponudbe pod »Mirna stranaka 8617« na upravo Slov. Naroda. 8617

Dve uradnici

Isčeta skupno sobo. Eventualno sta pripravljene podučevati otroke. Ponud-ba pod »2 uradnici 8623« na upravo Slov. Naroda. 8623

Isčem mesto

potnika skladiščnika oziroma knjigovodja. Nastop službe takoj. Dopisi na oglasni zavod lvo Sušnik, Maribor, Slovenska ulica. 8621

Hiša (vila)

Letos zidana, s 3 stanovanji in prime-ren vrt, 20 minut od glavne pošte, se proda. Kupec je eno stanovanje s ko-palnico takoj na razpolago in drugo v 3 mesecih. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8621

Enonadstropna hiša

z 9 stanovanji na Selu, se proda. Vpraša v Vodmatski ulici 4/a, Moste pri Ljubljani. 8627

Isčem

kontoristinja da bi bila nekoliko zmožna v lesni stroki z daljšo prakso. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8619

Naprodaj je

je skoro 2000 kg sladke mrve, 2000 kg krompirja in 500 kg ovasa. Ceno in druge pve Lud. Grabnar, mesar v Motniku. 8635

Insertirajte

v Slov. Narodu!

Boljša gospodična

gre za gospodinjko k boljšemu gospodu ali k otrokom brez matere. Več pod »Vestna 8628« v upr. Slov. Naroda.

Proda se hiša

z vrtom okoli 700 kvadr. metrov, 2 sobi, lepa kuhinja, veža, otokan hlev, klet, svinjak za 4 glave, vse v dobrem stanju. Cena 150.000 K. Poizve se od 12. do 2. ure pri Francu Pucu, Kongresni trg 7—III. Ljubljana. 8629

Proda se

dobro kakovosti ter slamo in krom-pir v vsaki količini na vagone nudi za takoj Jan Student, Staro Petrovo-selo, Slavonska. 8622

Seno

dobro kakovosti ter slamo in krom-pir v vsaki količini na vagone nudi za takoj Jan Student, Staro Petrovo-selo, Slavonska. 8622

Proda se

tovorni auto Fiat Torino 18 HP. v naj-boljšem stanju, kakor tudi elektromotor 5 k. s. 220 380 kompletno nov, 1400 ob-rotov ter motorno kolo Wanderer v dobrem stanju. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8630

Kdo bi?

mlajšemu češkemu privatnemu uradniku z naklonitvijo službe pomogel iz obup-nega položaja? — Je samostojen kore-spondent, zna več jezikov. Dopist pod »Iz potrebe 8633« na upravo Slovensk. Naroda. 8633

Solske knjige

In šolske potrebščine

za vse šole — priporoča

Narodna knjigarna.

za vse šole — priporoča

Narodna knjigarna.

Dr. Demšar
ne ordinira do preklica

Spretni šivilje
se sprejmejo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8631

Proda se
dobro ohranjen štedilnik. Vpraša se v Sp. Šiški, Solska ulica 132. 8626

Službe išče
kot sluga in inkasant ali kaj sličnega pri kakem privatnem podjetju pošten, trezen in zanesljiv mož. Položim kavcije do 45.000 K. Grem tudi za skladiščnika ali podskladiščnika. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8613

Manganski rudnik.
Kompanjon s kapitalom 250.000 K za eksploatacijo plodnega manganskega rudnika se išče. Ponudbe pod „Mangan 80—8620“ na upravo Slov. Nar. 8620

IVAN RAZBORŠEK
abs. eksp. akad.
ANNA RAZBORŠEK TOJ. PIŠEK
POROČENA
8. oktobra 1922.
Šmertno pri Litiji
Ljubljana — Trbovlje

POTNIKI
Ai bi poleg svojega rednega posla prodajali tudi raznovrstno naše blago, naj se pisмено ali ustmeno obrnejo na „ROKS“ Beograd, Katičeva 7.

CRIVENICA
Palace Hotel Miramare. Casino des Entrangers. (Cercle privé).
DNEVNO OTVOREN.

JAMSKI LES
smrekov ali jelkov, 3—7 m dolžine, 12—24 cm srednje debeline, kupi po vagon kranjskih postaj vsako maežino
Šentjanski premogovnik
... AND. JAKI, Krmelj, Dolensko. ...

Krasno posestvo
ob glavni cesti tik drž. kopališča Doberne p. Celju, v skupni legi 20 orolov njiv, travnikov, gozda in sadonosnik se z živino ter z vsem letošnjim pridelkom ceno proda. Kупec lahko takoj prevzame. Vpraša se pri M. Pšeničnik, Celje, Kralja Petra cesta 1.

Za velesemenj prepozno dospel, se prodaja sedaj po znižanih cenah.
Jedilno orodje
najmodernejših fazon v kasetah in brez kaset. Kina srebro, Berdorf I. vrste in pravo srebro.
Jos. Šelovin-Čuden,
trgovina z zlatino, srebrnino, z uromi in šivalnimi stroji v Ljubljani, Mesni trg 13.

**Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor vsako-
:: vrsine druge tiskovine ::**
izvornje točno
„Narodna tiskarna“.
Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarstva“.

Proda se cenó:
povrnik in zelo močna salonska obleka. JERALA, Emonska cesta 10.

Pisalni stroj
trpežen, dobro ohranjen, prodam po nizki ceni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8612

Kdo potrebuje delavce?
Ljubljanski odsek državne komisije za delo ruskih beguncev naznanja ceni delodajalcem, da ima na razpolago kvalificirane delavce, strokovnjake in specialiste vseh vrst kakor tudi navadne delavce. Obratiti se na naslov: „Hotel Soca“ soba 14. — Šef odseka: E. Borisov-Morozov. 8611

Kakršen gospod tak sluga.
Burka enodejanka iz vojaškega življenja.
Igra se po vseh podeželnih odrih z največjim uspehom.
Dobiva se v „NARODNI KNJIGARNI“ PREŠERNOVA ULICA, V LJUBLJANI.

OREHOV
lepih, suhih, vsako množino kupujeva in dobavlja. — Obvezne ponudbe na PRAZNIK & NOVAK, Celje. 8604

SENO
garantirano dobro, suho, mešano s sladkim, franko vsaka postaja Slovenije K 900 za 100 kg dobavlja vsak čas PUKL & VERCE, Soštanj. 8466

Vila naprodaj
dograjena v letu 1922, z zdravim, solnčno lego v Ljubljani, obstoječa iz 5 sob s kuhinjo, pralnico, kopeljo in dr. priključitvam, z elektr. razsvetljavo in centralno kurjavo, prosta takoj. Informacije pri upravi Slov. Naroda. 8564

SVILA
modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače
najceneje pri:
A. ŠINKOVIC nasl.
K. Soss
Ljubljana, Mesni trg 19.

ADRIA TEA
NAJBOLJI
DOBI SE POVSOD
GLAVNA ZALOGA
F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Dva akademika
iščeta sobo, po možnosti z električno razsvetljavo in event. hrano v mestu. Plača rostranska stvar. Ponudbe pod „V mestu 8584“ na upravo Slovenskega Naroda. 8584

Stanovanje
v mestu išče carinski uradnik z majhno solidno družino za takoj ali pozneje. Plača dobro. Ponudbe pod „Domačin 8583“ na upravo Slov. Naroda. 8583

Soba
za gospoda se išče proti dobremu plačilu. Ponudbe na poštni predal št. 102, Ljubljana 8598

OREHOV
lepih, suhih, vsako množino kupujeva in dobavlja. — Obvezne ponudbe na PRAZNIK & NOVAK, Celje. 8604

Suhe gobe in kumano
kupuje
Sever & Komp.,
— Ljubljana, Wolfova ulica 12. —

SENO
garantirano dobro, suho, mešano s sladkim, franko vsaka postaja Slovenije K 900 za 100 kg dobavlja vsak čas PUKL & VERCE, Soštanj. 8466

Vila naprodaj
dograjena v letu 1922, z zdravim, solnčno lego v Ljubljani, obstoječa iz 5 sob s kuhinjo, pralnico, kopeljo in dr. priključitvam, z elektr. razsvetljavo in centralno kurjavo, prosta takoj. Informacije pri upravi Slov. Naroda. 8564

SVILA
modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače
najceneje pri:
A. ŠINKOVIC nasl.
K. Soss
Ljubljana, Mesni trg 19.

ADRIA TEA
NAJBOLJI
DOBI SE POVSOD
GLAVNA ZALOGA
F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Novosti!
za damsko plačo v veliki izbiri.

A. & E. Škoberné, Ljubljana, Mesni trg 10
Trgovski pomočnik
Železninar
se takoj sprejme pri Enjavec & Turk, Ljubljana. 8590

Nagrobne lučice
sveče „Zora“, čistilo E-daj, Ilirija, Jadrin in Cipulin, svažilo Sidel ter mast za usnje priporoča
Ovald Dobele,
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Avtomobile
kolesa, motorje
pnevmatiko vseh vrst
olie - bencin
in druge potrebščine ima vedno v zalogi
F. Florjančič
Ljubljana.

ŽELEZNICE
za gozdno industrijo, gospo darstvo, oprekarne, oglednike, gradbeni in industrijske na podjetja dobavlja
Akt. društvo za saobratnost in železniške potrebe
Beograd, Zagreb, Sarajevo, Subotica.
— LJUBLJANA, Soteska 61. —

Kontoristinija
prvovrstna moč, se sprejme takoj za tajnico v večje trgovsko podjetje. Vešča mora biti berfektno slovenske in nemščine, stenografije in strojepljiva. V poštev pride samo prvovrstne moči, katerih ponudbe je nasloviti na upravo Slovenskega Naroda pod šifro „Bodčnost 8568“

Portlandcement
in opno
razpošiljam v vsaki količini po dnevnih tovarniških cenah in sicer, cement v vrečah po 50 in 35 kg, v sodih po 200 kg, in papirnatih vrečah po 50 kg opno na v zaprtih vagonih.
Potrebujem za takojšnjo dobavo 100 vagonov premoga zdroba in pri tem za takojšnjo ponudbo z navedbo cene.
Na prodaj imam 50 komadov raznih sedov za zelja, radle 50 ko madov 10 let starih betonskih cev in stroj za drbljenje koruze ter 2 vagona sirovega mavca (vinse).
Ravnatelj M. ROZMAN,
tovarna cementa Zidani most.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Iščem sobo.
Ponudbe na Dr. Skala, hotel Strukelj.

Francoščino
poučuje temeljito izven doma diplom. učiteljica. Prijave poštno ležeče gl. pošta Ljubljana pod „Bouvard 8529“.

Sprejme se
dobro krojaški pomočnik z uniform. pri Simon Krimanek, Ljubljana, Slenburgova ulica. 8673

Kontoristinija
izurjena v strojepljivo, slovenski in nemški stenografiji, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe pod „A. S. 8404“ na upravo Slov. Naroda. 8404

Industrijsko podjetje
(galanterijsko)
se radi družinskih razmer takoj zelo ugodno proda. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8609

Kupi se parni kotel
z armaturo ali brez nje, v dobrem stanju, ležeč, s kurilno ploščo od 25 do 40 kvadr. metrov in za pritisk nad 7 atm. — Ponudbe z natančnim popisom kotla pod „Parni kotel 8579“ na upravo Slov. Naroda. 8579

Vinsko posodo
od 3—5 hl, iz klanega hrastovega lesa K 8-50 za 1 liter. — Od 5—8 hl, iz klanega hrastovega lesa K 7 za 1 liter franko skladišče nudi **Mihajlo Ivanovič,** Zagreb, Frankopanska 12.

Flavto
poučuje
(za vse sisteme) po strogi načeli, **Manner Josip,** soloflavist, Narodna opera. 8582

Dr. Ant. Breclj
bivši primarij v Gorici
se je preselil
na Emonska cesta 20
kjer ordinira od 14 1/2 do 19.

Sprejme se
kontoristinija
možna samostojno voditi slovensko in nemško korespondenco. Strojepisje in stenografija predpogoji. Z znanjem srbohrvaščine ima prednost. Reflektira se le na prvovrstne moči, resno in vztrajne, z željo po uspehu. Ponudbe pod „Trajno 8448“ na upravo Slov. Naroda. 8448

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Proda se
oprava za majhno trgovino ali obrt — Ogleda se na Vodnikovih cestah v Sp. Šiški, Nova. 8557

Nova enodružinska hiša
se proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8539

Izurjena šivilja
se takoj sprejme za lahko delo (šabliranje). — L. ROT, kiznar, Ljubljana Gradišče 7. 8602

Skladiščnik
trezen in resen, ne pod 30 let star, se sprejme takoj. Ponudbe pod „Težni skladiščnik 8552“ na upr. Slov. Naroda.

Miss FARLER
Interviews pupils wishing to take English lessons at Dunajska cesta 25, from 11 till 12 Mondays and Thursdays. 8591

Iščem
hrano in stanovanje za štiri ljudi. V eni večji ali dveh manjših sobah. Ponudbe pod „Štiri sorodniki 8603“ na upravo Slov. Naroda. 8603

Zobotehnik
perfekten na kaučuk, zlato, eventualno za operativno, išče mesta. — Ponudbe pod „Zobotehnik 8602“ na upravo Slov. Naroda. 8602

Stanovanje
v sredini Ljubljane, obstoječe iz sobe, kuhinje in priključitve, se odstopi tistemu, ki mi preskrbi dobro ideočo gostilno v najem. Ponudbe pod „Dobro promet 8581“ na upravo Slov. Naroda. 8581

Lepo stanovanje
15 minut iz centra mesta; 4 sobe, kuhinja, kop. soba s priključitvami, dobi v kratkem, kdor lahko par let v naprej plača po dogovoru. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8585

Mlada gospa
išče mesta biagajničarke v kaki trgovini, najraje manufakturne stroke. — Ponudbe pod „Blagajničarka 8574“ na upravo Slov. Naroda. 8574

Kompanjoni
z 80—100.000 K kapitala ali posojilo proti dobrim obrestim za krajšo dobo išče že vpeljano kovinsko podjetje z brezkonkurenčnimi izdelki. Dopisi pod „Inženier 8588“ na upravo Slovenskega Naroda. 8588

Strojno pletenje!
Poljanska cesta 20-11.
Izdelujejo se fine damske in moške nogavice, otroške majice, hlače in nogavice po nizkih cenah. 8607

Halol Čitattel
Prepričajte se v lastno korist in oglejte si veliko zalogo dvokoles in otroških vozičkov, novih modelov in enevrtilke po ceni. „TRIBUNA“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4, trgovina Stari trg 28. Sprejemajo se tudi popravila za v polno popravo.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

SLOVENSKA BANKA
centrala v Ljubljani v lastni palači Stritarjeva ulica 9.
Podružnice:
Maribor, Ljutomer, Dolnja Lendava, Novi Sad. — Ekspozitura Vrhnika.
Obrestuje najugodnejše vlogo na knjižice in v tekočem računu.
Izvršuje vse bančne naloge pod najkulantnejšimi pogoji.
Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.